Doğan Kardeş

Ekim 1958 ★ 100 Kuruş

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.

Miki nin arkadaşı

WALT DISNEY

Şuraya bak, Kocakulak şapka alıyor.

Oh, desene artık iyi giyinecek.

Hayır, bu olmaz

Bu da değil.

Alay mı ediyorsun ?

Güzel ama bu da olmaz.....

Hayır, Hayır.

249

Pek uymadı

Güzel. Bunu alacağım.

Fakat beyefendi !

Sağol Kocakulak, emektarın doğumgününü bir sen hatırlarsın

ESKİCİ

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu : 23 Nisan 1945

Sayı : 475 _ Ekim 1958

Fiatı : 100 kuruş

Her ayın başında çıkar aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi : Kâzım Taşkent ✶ Yazı işlerini fiilen idare eden: Şükrü Enis Regü ✶ Yazı işleri bürosu : Galata, Kuledibi, İlk Belediye Caddesi, Küçük Hendek Sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi : Posta Kutusu : 217 - Beyoğlu ✶ Telefon : 44 74 36 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler Divanyolu Klotfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi telefonu : 27 34 54 ✶ Abone şartları : Yıllık 12 lira, altı aylık 6 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer : Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi - İstanbul

☆

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları Yapı ve Kredi Bankasının kültür hizmetlerinden biridir.

Cumhuriyet Bayramı

Bu yıl 35 yaşına basan 29 Ekim Cumhuriyet bayramı bütün Türk Milletine kutlu ve mutlu olsun.

Eğer Cumhuriyete kavuşmasaydık bugün hür ve bağımsız bir Türkiye olmayacaktı. Hür Dünya Milletleri arasındaki şerefli yerimizi Cumhuriyete borçluyuz. Onun için her yıl Cumhuriyet bayramında vatanımızın kurtarıcısı ve Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk'ü sevgi ve saygı ile anarız.

Yaşasın Cumhuriyet !
Yasasın Türk Milleti !...

★

DOĞAN KARDEŞ PAHALILAŞMIYOR !

Her şeyin fiatı yükselirken Doğan Kardeş'in fiatı yine aynı kalıyor !...

Bugün bir boş defter bile en aşağı ikiyüz kuruşa satılıyor. Gazeteler, yirmibeş kuruşa fırladı. Fiatı değişmeyen tek dergi ve kitaplar Doğan Kardeş dergisi ve kitaplarıdır. Doğan Kardeş dergisinin fiat farklarını Yapı ve Kredi Bankası ödemeği kabul etmiştir. Bu büyük fedakârlığı için Yapı ve Kredi Bankası'na bütün Doğan Kardeş okuyucuları namına teşekkür ederiz.

Şimdi bizim de okuyucularımızdan bir ricamız var. O da şu : Doğan Kardeş'e yeni yeni okuyucular ve aboneler bulmak için çalışmak.

Biliyorsunuz ki, Yapı ve Kredi Bankası'nın bütün şubelerinde Doğan Kardeş'e yılda (12) lira yerine (6) lira ile abone yazılmaktadır. Bu fırsattan faydalanınız.

Doğan Kardeş'e «ucuz abone» yazılınız. Bütün arkadaşlarınızı da ucuz abone yazılmaya teşvik ediniz. Doğan Kardeş, Türkiye'nin en faydalı, en iyi en güzel çocuk dergisidir.

Doğan Kardeş'i okuyarak yetişen çocuklar daima daha akıllı, daha uyanık, daha terbiyeli ve daha başarılı oluyorlar.

★

Kapak resmimiz : Okulda yemek paydosu.

Büyük Kurtarıcımız Atatürk, Cumhuriyetin ilân edildiği yıllarda.

CUMHURİYETİMİZ NASIL KURULDU?

Atatürk Birinci Dünya Harbine, durumun gelişimini iyice görmeden, girmek taraflısı değildi; o, beklemek, harbe girilecekse en uygun zamanı ve tarafı seçmek fikrindeydi; düşüncesini ilgililere de bildirmişti. Fakat Osmanlı İmparatorluğu, başında bulunanların bir olupbittisi ile savaşa katılınca her şeyi unuttu; şimdi kutsal bir vatan görevi karşısındaydı; yurtseverliğin ve askerliğin icabını yapmalıydı. Bulunduğu Sofya ataşemiliterliğinden ayrıldı, yurda döndü. Tümen, kolordu, ordu kumandanı olarak cepheden cepheye koştu : kendisi girdiği her muharebeyi kazanıyordu, ne çare ki diğer cephelerde durum öyle değildi. İç idare de bozulmuştu; her yönde çöküntü alâmetleri belirmişti. Başta bulunanların bu gerçeğe dikkatlerini çekmeye çalıştı, söz dinletemedi ve bir gün korktuğu şey oldu : müttefik orduları bozguna uğramış, arkasından ordumuz da çökmüştü.

★

Yenilmiştik, memleketi hesapsızca harbe sürükleyenler kaçmışlardı; anayurdumuz yer, yer işgal ediliyordu; ordunun ayakta kalan parçaları da dağıtılıyor, silâhları alınıyordu. Halk büyük bir çaresizlik içinde çırpınıyordu.

Atatürk bu akibetten çok üzgündü, fakat yeise kapılmamıştı. Ona göre Osmanlı İmparatorluğu ömrünü tamamlamış, çökmüştü, yeniden canlandırılamazdı, ama Türkün her bakımdan öz malı olan topraklarda hem de tam bağımsız, kuvvetli bir Türk devleti kurulabilirdi, bunun yolu vardı. İçinden tanıdığı aziz milletinin az zamanda şaşkınlıktan kurtulup kendini bulacağından da emindi.

★

Güneydeki vazifesinden çekilerek İstanbul'a geldi. Her kapıyı çaldı; padişahtan başlayarak bütün devlet adamlarile görüştü; kendilerine kurtuluş yolunu gösterdi, tavsiyelerde bulundu, sözlerine kulak veren olmadı : padişah nerede ve nasıl olursa olsun yalnız saltanatını kurtarmak peşindeydi; koyun sürüsü dediği milleti düşündüğü yoktu. Hükûmettekiler de, çıkar yolu ancak galiplere körü körüne teslim olmakla görüyorlardı; onlardan hayır beklenemezdi.

Karar verdi : kurtulmak için millet idaresini kendi eline almalıydı ve onun vazifesi bunu sağlamak olmalıydı.

★

Yolunu buldu; Anadoluya geçti. Samsun'a çıkar çıkmaz amacına doğru yürümeye koyuldu; milleti hakkındaki inancında yanılmamıştı, yurdun her yanında kurtuluşa doğru kımıldamalar başlamıştı. Rütbe ve nişanlarını attı; bir fert olarak milletinin içine karıştı; İstanbul hükûmeti onu ölüme mahkûm etmişti. Buna karşılık civanmert milleti bu eşsiz evlâdını sonsuz bir güvenle başına geçirmişti; el ele yürüdüler.

Atatürk Erzurum ve Sivas kongrelerile; yer, yer beliren hareketleri birleştirip düzenledi ve İstanbul'daki son Osmanlı mebuslar meclisinin galipler tarafından dağıtılması üzerine

Bu yazı uzun yıllar Atatürk'ün Umumî Katipliğini yapmış olan Sayın Hasan Rıza Soyak tarafından Doğan Kardeş için yazılmıştır.

Ankara'da Büyük Millet Meclisini topladı. Bu millî Meclis, «Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti» adile idareyi eline almış, böylece hedefe doğru ilk merhaleye varılmıştı.

Bundan sonra iki, üç yıl düşmanların İzmir'e çıkardığı Yunan ordusu ve padişahın kışkırttığı asi kuvvetlerle çarpışmakla geçti.

Nihayet 30 ağustos 1922 günü Atatürk ve Mehmetçik gibi eşsiz varlıkların yarattığı mübarek güç, saldırıcıları yurdun bağrında boğarak büyük zaferini kazandı.

★

«Türkiye B. M. M. Hükûmeti Cumhuriyetten başka bir şey değildi; anayasasında «Egemenlik, kayıtsız, şartsız milletindir» deniliyordu. Fakat Atatürk mücadele yıllarında bunu açıklamamıştı. Böyle bir açıklama padişah ve taraflılarile olan çatışmayı şiddetlendirecekti, aynı zamanda yakın arkadaşları arasında dahi nedense «Cumhuriyet» adından ürkenler vardı.

Zaferden sonra bu mahzur ortadan kalkmıştı; zaten saltanat ta kaldırılmış, hain padişah bir düşman zırhlısiyle memleketi terketmişti.

Tam bu sırada Mecliste yeni bir hükümet seçiminde güçlük belirmişti ve bu güçlüğün giderilmesi Atatürk'ten rica edilmişti; o bunu fırsat bildi; anayasanın bir kaç maddesini değiştirmek suretile Cumhuriyet ilânını daha doğrusu bir mebusun dediği gibi «çoktan doğmuş olan çocuğa gerçek adının» konulmasını teklif etti, bu teklif kabul edildi.

29 ekim 1923 günü akşamı saat 8.30 da Meclis önünden atılan yüzbir pare topla bu mutlu olay bütün dünyaya ilân ediliyordu...

Hasan Rıza SOYAK

Bir Kahramanlık Hikâyesi

Üç Şehitler Tepesi

1922 yılının 26 Ağustosunda sabah vakti, şafak sökerken, toplarımız gürlemeğe ve düşmanları yurdumuzdan kovmak zamanının geldiğini haber vermeğe başladılar. Artık ölüm kalım saatinin çaldığını herkes anladı. En cılız erler bile kükremiş aslanlara benzediler. Ve düşmanın üstüne atılmak emrini sabırsızlıkla beklediler.

Cephemizin sol tarafında düşmandan bir türlü alınamıyan küçük bir tepe vardı ki, bütün ordumuzun hızını durdurabilecek bir tehlike idi. Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal'den bu tepenin en kısa zamanda alınmasını bildiren bir buyruk geldi. Bin düşman eliyle tutulan bu tepeyi zaptedebilmek için elimizde ancak iki yüz kişi vardı.

Tabancasını çeken yüzbaşımız bölüğün önüne atıldı. Onunla beraber hepimiz ok gibi siperlerimizden fırladık. Düşmanı süngü süngüye ve göğüs göğüse çarpışarak tepeden kovmağa muvaffak olduk. Fakat arası çok geçmeden, kuvvetli bir top ateşi ve daha büyük kuvvetlerle tekrar saldıran düşman, tepeyi yine bizden geri aldı. Eski siperlerimize çekilirken, alnından vurulup şehit düşen yüzbaşımızı omuzlarımızda taşıyarak kaçırdık. Onu düşmana bırakmadık. Yüz kişi kalan bölüğümüzün önüne geçen teğmenimiz de, tabancası elde bizi yine tepeye hücuma kaldırdı. «Allah, Allah» diye haykırarak düşman siperlerine girdik. Bu sefer de düşman tepeyi bize bırakmak zorunda kaldı. Fakat bu tepe düşman için de çok önemli idi. Akşama doğru taze kuvvetlerle yeniden saldırdı. Ve kırıla, kırıla ancak kırk kişi kalan kuvvetlerimizi tepenin eteğine çekilmeğe mecbur bıraktı. Bu defa şehit düşen teğmenimizi omuzlarımızda taşıyarak götürdük.

Tepenin son durumunu öğrenmek için tek başına atını sürerek yanımıza gelen bir Türk generali, bölüğün komutanlığını ele alan asteğmen ve geri kalan kırk arslanla beraber tabancalar elde, süngüler çekilmiş, yine tepeye saldırdık. Bu sefer de onu aldık. Fakat bu defa da asteğmenimizi şehit verdik. Tepenin üstüne şanlı bayrağımızı dikerken ovada kaçan düşmanı yaş dolu gözlerimizle seyrediyor, ve başkomutanımızdan aldığımız buyruğu yerine getirebildiğimiz için Allahımıza şükrediyorduk.

Büyük Atamız, bu tepeye «Üç şehitler tepesi» adını taktı.

VAHŞİ RÜZGÂR

TEPELERDEN kopup inen çılgın rüzgâr ormanın eteğindeki kulübenin dört yanında uluyarak esiyordu. Burada yaşlı bir nine oturuyordu. Herkesle çok iyi geçinen ninecik daima kendini meşgul edecek bir şey buluyor, hayatından memnun yaşayıp gidiyordu.

Azgın rüzgâr ufacık kulübenin etrafında olanca şiddetiyle esiyor, pencere kepenkleri gürültü ile açılıp kapanıyordu. Hattâ bütün bunlar yetmiyormuş gibi rüzgâr, bacadan aşağı inip ocaktan döşemeye, ninenin atkısına sımsıkı sarınıp oturduğu iskemlesine kadar külleri savuruyordu. Bir ara damdan bir saç parçasını söküp götürdü. İhtiyar, pencereden onun rüzgârla birlikte havada uçuşup savruluşunu gördü.

Oturduğu yerde dışarıyı dinlerken hep aklına üç kuzunun oturduğu evi hoflayıp puflayarak uçuran kurdun hikâyesi geliyordu. Evinin etrafında uluyanın da korkunç bir kurt olmayıp sadece çılgın rüzgâr oluşuna çok seviniyordu. Deli rüzgâr tam üç gün üç gece ardı arkası kesilmeden esti durdu. Hava da soğumağa başladı.

Nine evinin yakınındaki bütün çalı çırpıyı toplamış, yakıp tüketmişti. Rüzgârın onu sürüklemesinden korktuğu için de evden dışarı çıkmağa cesaret edemiyordu. Soğuktan tir tir titreye titreye acaba ne yapsam diye düşünüyordu. Fakat yine de cesaretini kaybetmiyor, gözleri ışıl ışıl yanıyordu.

Birdenbire yakınında korkunç bir çatırdı işiterek iskemlesinden fırladı. Ses o kadar yakından gelmişti ki, muhakkak büyük bir şeyin kulübeye çarptığını sandı. Korkudan nefesi kesilerek bekledi. Fakat hiçbir şey olmamıştı. Sadece vahşî rüzgâr vuu vuu diyerek esiyordu.

Nine atkısına sımsıkı sarınıp başına örtüsünü alarak kapıyı açtı. Rüzgâr olanca hızıyla onu yerden kaldırıp sürüklemeğe çalışıyordu. Nine :

— Deli rüzgâr, boşuna uğraşma, dedi. Ben senden korkmam. Komşularıma bir dolap çevirdin mi ona bakacağım. Acaba Dedenin ahırı yerli yerinde duruyor mu?

Rüzgâr ıslık gibi öterek inliyor, sanki nineye :

— İçeri gir, yoksa seni de uçururum, haa, diyordu.

Fakat o hiç aldırış etmeden rüzgâra karşı dayandı, evin köşesini döndü. Birden bahçedeki yaşlı kurumuş Akça ağacın boylu boyunca devrilmiş olduğunu gördü. Ağaç o kadar kurumuştu ki, bütün dalları kırılıp oraya buraya savrulmuştu.

— Oh, oh, artık hiç korkmam, dedi. Kışın sonuna kadar yetecek odunum var.

En sonunda rüzgâr dindi. Komşular Ninenin kulübesine koştular. Uzun zaman evlerinde hapis kaldıkları için ihtiyarı soğuktan tir tir titrer bulacaklarını sanıyorlardı. Halbuki onu çıtır çıtır yanan ocağın önünde oturmuş bulgur ayıklarken buldular. Gülüşerek ellerini ısıtmak için ateşe yaklaştılar. Gençlerden biri :

— Nine, baltamı getireyim de odunları yarayım, dedi.

— Sağ ol oğlum, dışarda bütün kış hepimize yetecek kadar odun var.

Ve o gece Nine tek başına odasında mesut otururken kendi kendine :

— Kısacası her işte bir hayır varmış, diyordu.

A. R. B.

☆

Deniz Altında 20 GÜN

Nautilus

☆

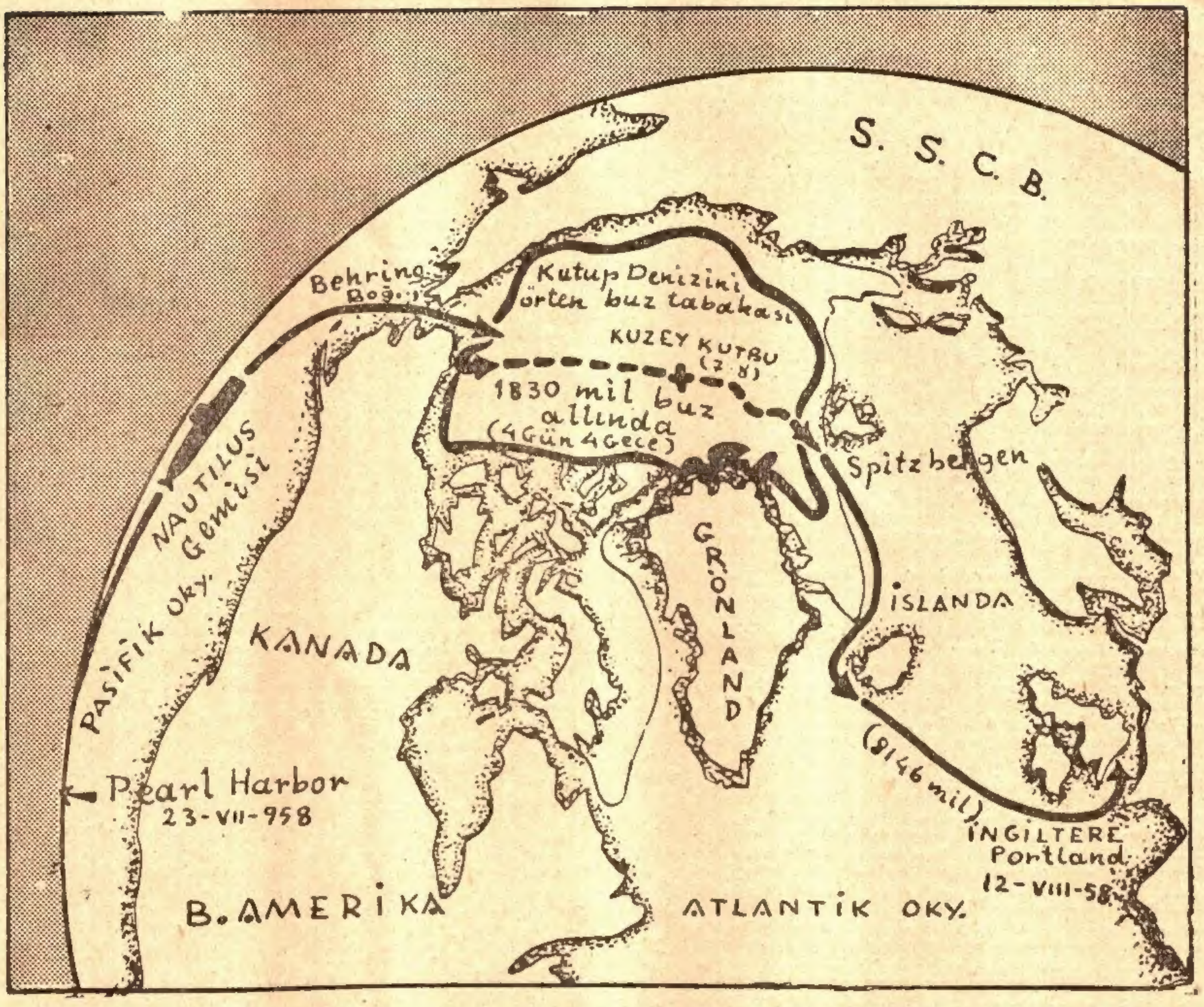

Nautilus'un rotası
(Ok işaretli düz siyah çizgi deniz altında, noktalı çizgi buzlar altında geçen yolculuğu gösterir.)

Dört gün Dört gece Buzlar altında

Bundan bir asır önce

Yazdığı fennî romanlarla, Ondokuzuncu asrın ortalarında, adını bütün dünyaya tanıtan Fransız romancı Jules Verne'i Doğan Kardeş okuyucularının bir çoğu bilir, zira onun hayatı ve eserleri hakkında, geçen yıllarda, dergimizde yazılar çıkmıştı. Bu romancının sayısı yüzü aşan eserleri arasında iki kitabı, «Deniz Altında Seyahat» ile «Havada Seyahat», o zamanlar pek büyük bir ilgi uyandırmıştı. XIX. asır ortalarında ilk denizaltı gemileri tecrübe ediliyordu. Havadan hafif bir gazla doldurulup şişirilmiş balonlarla hayli yükseklere uçulabiliyordu; ama bunların ne dümenleri vardı, ne de istenilen tarafa gitmelerini sağlıyacak bir makine düzenleri. Bu eksiklik yüzünden ve havadan hafif de oldukları için balonlar istenilen yere değil, rüzgâr nereye isterse o tarafa giderlerdi. Halbuki havadan ağır olan kuşlar, bir çeşit makine demek olan kanat ve kuyruklarını kullanarak, havada istedikleri gibi uçuyorlar ve diledikleri yere konuyorlardı. Yani onlar havaya hâkimdi.

İki hayâl, iki roman

Zamanın fen adamları, bu hale bakarak, şu fikre ermişlerdi: Havaya hâkim olmak için havadan ağır bir uçma vasıtası icad etmelidir. Jules Verne de bu fikirde idi. Onun «Havada Seyahat» romanında bize anlattığı **Albatros** hava gemisi deniz gemileri biçiminde idi, madenden yapılmıştı. Güvertesinde tepesinde pervaneler bulunan iki sıra maden direkler vardı; bu pervaneler hareke-te geçince gemi yerden kalkıyor, göğe doğru yükseliyordu. Teknenin baş ve kıç tarafında iki büyük pervane geminin ileriye veya geriye gitmesini sağlıyordu. Ayrıca dümenleri de vardı. **Albatros** elektrik kuvveti ile işliyordu ve çok hızlı gidiyordu. Ama bu kadar yüksek bir kuvvetin nasıl elde edildiği açıklanmıyordu; burasını geminin sahibi ve kaptanı Robur'den başka bilen yoktu. Kaptan Robur'un gemisi havadan hafif balonları yanmış, onların işe yaramıyacaklarını ispat etmişti. Havalara hâkim olan **Albatros'**un hayâlî kaptanı dâvasını kazanmış, muzaffer olmuş-olmuştu. Jules Verne «Havada Seyahat» romanına bundan dolayı «Muzaffer Robur» adını da vermişti.

«Deniz Altında Seyahat» romanında Jules Verne bir denizaltı gemisini anlatır. Adı **Nautilus** olan bu gemi

de deniz suyundan sağlanan yüksek elektrik kuvveti ile işler su içinde, hiç yüze çıkmadan, haftalarca kalabilir. Çok derinlere inebilir, o zamanlar akla sığmıyacak derecede hızlıdır. Nautilus'un içinde her türlü rahatlık sağlanmıştır. Yemekler hep deniz mahsullerinden yapılır. Hava daima taze ve temizdir. Geminin salonunda mükemmel org, ayrıca zengin bir kütüphane vardır. Nautilus'un sahibi Kaptan Nemo'dur. Gemi ve makineler kendisi tarafından hazırlanmış olan gayet gizli plânlara göre ıssız bir adada inşa edilmiştir.

Gerçek No. 1

Şimdi her memleketin hava alanlarına her gün birbiri ardınca dünyanın en uzak yerlerinden gelen uçaklar iniyor ve o alanlardan da başka yerlere kalkıyor. Günün bir saati geçmiyor ki, havadan uçak sesi duyulmasın. XIX. asrın akıllara şaşkınlık veren havadan ağır uçak Albatros'u XX. asırda hayatın âdi gerçekleri arasına karıştı. Hele yeni uçakların sesi geride bırakan korkunç hızları Jules Verne'in hayâlinden bile geçmemişti. Ama onun düz uçakla helikopteri bir gemide birleştiren hayâlî Albatros'u kadar mükemmel bir hava gemisi hâlâ yapılamamış olduğunu da kabul etmek lâzımdır. En yeni model uçaklar bile yerden diklemesine kalkıp yükselemez, bunu yapan helikopterler ise henüz istenildiği kadar gelişemedi.

Gerçek No. 2

Geçen Temmuzun 23 üncü günü Pasifikte Havai adalarında Pearl Harbor açıklarında suya dalan bir denizaltı gemisi hiç yüze çıkmadan, hep su içinde ilerliyerek Ağustosun 7 sinde Atlantikte Izlanda açıklarına vardı. Ondan sonra da 12 Ağustosta İngiltere'nin Portland limanına girerek, programına göre, seyahatini tamamladı.

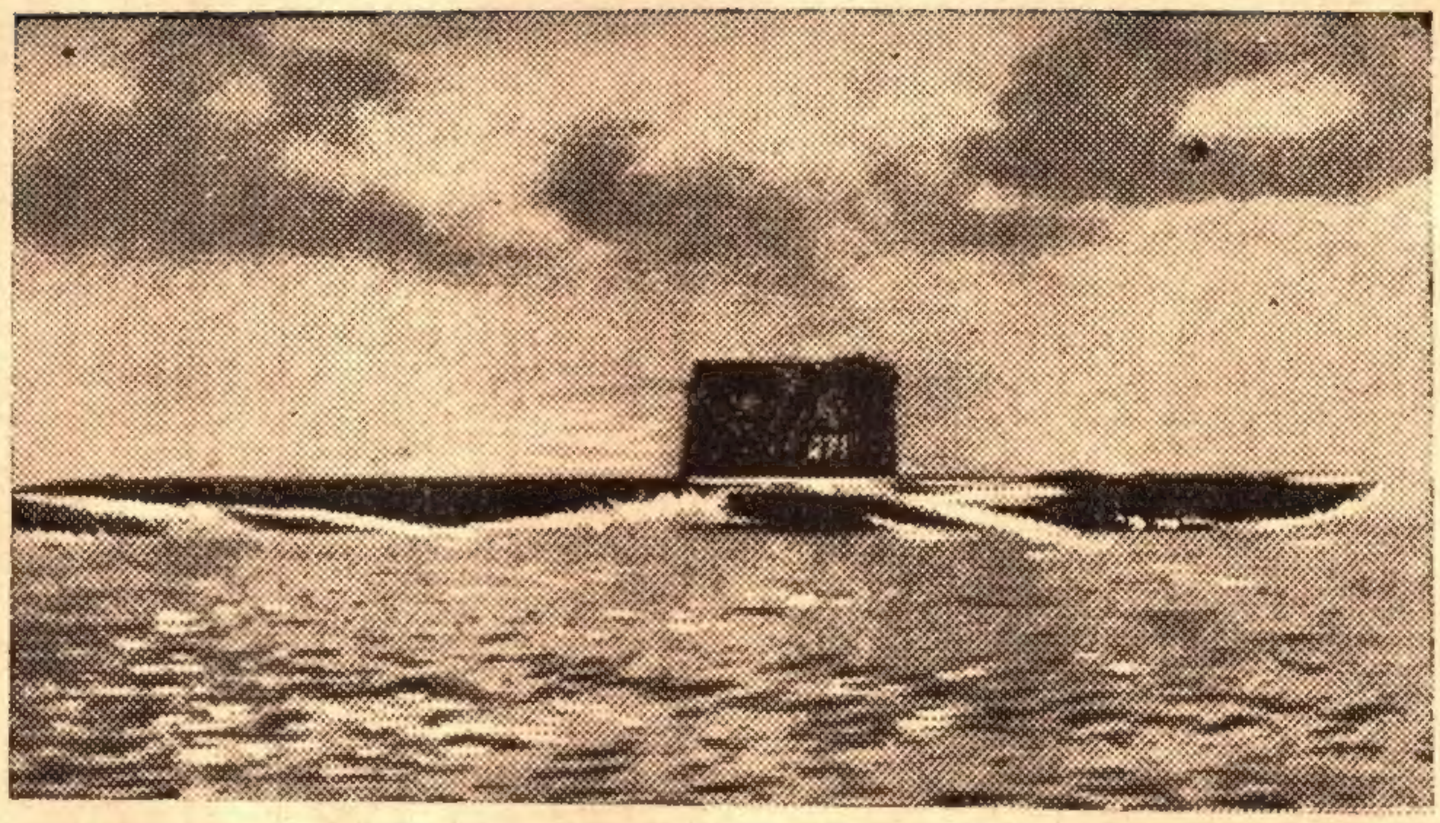

U. S. A. Nautilus
B. Amerikanın atom gücü ile işleyen denizlatı gemisi.

Pek Büyük Başarı

Bu 8146 millik denizaltı seyahati, denizcilik tarihinde kutupların keşfi kadar önemli ve pek büyük bir başarıdır. Gemi, Pearl Harbor'da denize daldıktan sonra hiç yüze çıkmadan hep su altında ilerlemiştir. Yolun 1830 millik kısmı, yüzü dört, beş metre (bazı yerlerde 15 metre) kalınlıkta buzla örtülü kutup denizi içinde geçmiş ve dört gün dört gece sürmüştür. Ağustosun 3 üncü günü tam kutup noktasından geçilmiştir. Gemi buzlar altından geçerken hızı saatte 20 deniz milini aşıyordu.

Izlanda adası yakınlarına kadar radyolarını işletmiyen, dünya ile alâkasını kesmiş olan denizaltı gemisi o sularda ilk defa Amerikan Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ile haberleşti. Ve geminin genç kaptanı Anderson, kendisine gönderilen bir helikopterle Islandaya gitti. Orada deniz kuvvetlerinin büyük bir uçağına binerek 7 Ağustosta Washington'a uçtu. Beyaz Evde, Amerika Devlet Başkanı Eisenhower tarafından kabul edildi; 25 dakika süren bir törenle Başkan, Amerika'nın yalnız pek büyük başarılar için verilen Liyakat Nişanını Kaptan Anderson'un göğsüne taktı. Sonra Kaptan gene uçakla Izlanda'ya döndü, 12 Ağustosta seyahatinin sona ereceği yer olan Portland limanına girdi.

Gerçek Nautilus

Teknesi ve makineleri Anerikli Amiral Rickover tarafından çizilmiş plânlara göre yapılan bu kudretli ve güzel gemiye, Jules Verne'in hâtırasına saygı olmak üzere, **Nautilus** adı verilmiştir. **Nautilus** atom enerjisi ile işlemektedir. Bir defa aldığı atom cevheri ile yıllarca seyahat edebilir ve deniz altında hafatlarca kalabilir. Hızı gizli tutuluyor. Müretteb atı 116 kişidir. **Nautilus** gemisinde subaylar ve gemiciler için her türlü rahatlık sağlanmıştır: 20 gün süren son denizaltı yolculuğu boyunca ısı hep aynı derecede taze ve temiz bir hava içinde geçmiştir. Yemeklerde taze sebze, taze meyva, salata ve dondurma eksik olmamıştır. Vazife saatleri dışında türlü salon eğlenceleri ve sinema seansları ile, yahut kitap ve dergi okumakla vakit geçiren gemiciler rahat yataklarda yatıyorlar, her istedikleri zaman duş yapabiliyorlar, hasılı tam bir konfor içinde yaşayabiliyorlardı; hepsinin sıhhatleri mükemmeldi ve neşeleri yerin-

— Sonu 49. sayfada —

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Kırlangıcın Ahı

Bu yazıyı lütfen hepiniz okuyunuz!

Karagöz — Gel oğlum, şu haberi oku bakayım bana. Yüksek sesle oku da ben de dinliyeyim.

Karagözcük — (Yüksek sesle okur : **«İZMİR — Bugün akşam üzeri Urla yolunda feci bir trafik kazası olmuş Et ve Balık Kurumuna ait Ankara 3457 resmî plâkalı kaptı kaçtı Erdoğan Akboğa isimli 12 yaşında bir çocuğa çarparak başını paramparça etmiştir.**

Mustafa Okan isimli şoförün sebep olduğu kazadan sonra hâdise yerinden geçen Millî Müdafaa Vekili Ethem Menderes kaza hakkında izahat almış ve çocuğun babasına teessürlerini bildirmiştir.

Kaptı kaçtının altında 10 metre kadar sürüklendikten sonra derhal ölen Erdoğan'ın bundan evvel de 3 trafik kazası geçirdiği ve her seferinde kolu kırılarak kurtulduğu bildirilmektedir. Bugün de sapan ile avladığı bir kırlangıcın ölüsünü arkadaşına gösterdikten sonra âni olarak yol üstüne çıkan Erdoğan kaptı kaçtı altında can vermiştir. Hâdise yerinde biriken yaşlılar kırlangıç öldürmenin uğur getirmediğini söylemişlerdir.»

Karagözcük — Aman ne acıklı bir haber babacığım.

Karagöz — Evet oğlum, gün geçmiyor ki, gazetelerde böyle birkaç trafik kazası haberi olmasın. Türkiye, en çok trafik kazası olan bir memleketmiş. Maşallah rekor kırıyoruz.

Karagözcük — Şu Erdoğan denilen çocuk da amma yalanan bir çocuk olması. ramazmış ha. Baksana bu dördüncü kazasıymış, ilk üçünü ucuz atlatmış.

Karagöz — Ne ucuzu kolu kırılmış.

Karagözcük — Ölmemiş ya.

Karagöz — Öyle ama, dikkatsizlik yüzünden kaza geçiren çocuklar ölmeseler bile çokluk sakat kalıyorlar. Kimisi topal oluyor, kimisinin bacağı yahut kolu kesiliyor, yazık değil mi ? Sakat insan memleket için bir zarardır.

Karagözcük — En çok gücüme giden Erdoğan'ın kuşlara da eziyet etmekten hoş-

Güzel Sözler

★ **İyi söz iyidir ama, daha iyisi iyi iştir.**

★ **Üç şey ödünç alınmaz : akıl, ahlâk, sağlık.**

★ **Zaman, hiddetin ilâcıdır.**

★ **Doğruyu say, Fenadan kaçın, Güç'ü öğren, Güzel'i sev.**

★ **Dakikalarını tasarruf edersen, saatler kazanırsın.**

★ **Vazife sevgisini öğrenmiş olanlar, hayatta daima başarılı olurlar.**

★ **En güzel bahar, iyiliktir.**

lanan bir çocuk olması.

Karagöz — Kırlangıç öldürmenin uğursuz olduğunu söyleyen ihtiyarlar çok haklıymış, kuşların ahı tutmuş demek. Bize birçok faydaları dokunan hayvanları öldürmekten ne zevk duyarlar anlamıyorum.

Karagözcük — Demek Allah Erdoğan'ın cezasını da verdi.

Karagöz — Bu kazanın tek iyiliği, onun bize ders olması. Eğer bu kazadan böyle bir ibret dersi çıkarabilirsek, Erdoğan'ın ruhu şad olur. Sokakta yürürken, caddelerde karşıdan karşıya geçerken, daima Erdoğan'ı düşünelim. Dikkatli olalım !... Sokaklarda öyle dalgın dalgın dolaşmaya gelmez. En küçük bir acele, en küçük bir dalgınlık çok büyük kazalara sebep olabilir. Aman oğlum dikkatli ol !...

Karagözcük — Bize okulda trafik dersi verdiler. Sokakta karşıdan karşıya nasıl geçileceğini öğrettiler. Ama yine de kazalar oluyor.

Karagöz — Bizim çocuklar bu kadar akılsız mı canım ?

Karagözcük — Yoo... babacığım, bunu kabul etmem. Kabahat yalnız çocuklarda değil, şoförlerde de var.

Karagöz — Orası öyle oğlum. Bizim şoförlerimiz de çokluk, çocuklarımız kadar dikkatsiz. Onun için ben diyorum ki, çocuklarımız sokakta karşıdan karşıya geçerken bütün şoförleri dikkatsiz farzederek iki defa dikkatli olmalıdırlar.

Hayvanları Öyle Severim ki!...

* * * * * * * MONOLOG * * * * * * *

(Ahmet masanın önüne oturmuş, cam kavanozun içindeki balıklara azar azar yem atmaktadır.)

— Size yalnız bu tozu verebilirim zavallı balıklarım... bir de azıcık güllâç... (Kavanoza güllâç kırıntıları atar) Neler neler vermek isterdim size ama bu işten anlıyanlara göre, abur cubur yediğiniz zaman ölürmüşsünüz cici balıklarım! Bunu hiç istemem, hayvanları çok, pek çok severim. Yazık ki annemle babam bu sevgimi bir türlü anlamazlar.

(Yerinden kalkarak heyecanla sahnede dolaşıyor.)

«Fiasko» adında minik, pek cici bir köpeğim vardı. Katı yürekli bir komşumuz — mahçup olmasın diye adını söylemiyeceğim — yavrucağı sokağa atmıştı. Anneme, babama yalvara yalvara Fiasko'yu evimize

aldım. Onun gibi neşeli, oyuncu köpek görmedim ben! Ne bulursa dişleyip parçalardı. (Ciddi ciddi) Ama bunu tabiî görmek lâzım. Biz de küçükken elimize ne geçerse, hemen ağzımıza sokarız, değil mi? Büyüklerimiz bize kemik halkalar, lâstik bebekler alırlar,

bunları dişlediğimiz zaman kızmazlar. Oysaki zavallı Fiasko'mun oyuncağı yoktu. Bu yüzden salon kapısını açık bulup içeri dalınca, kanape yastıklariyle, halı ucu ile oynamasına ağabeyimin rastgele fırlattığı okul çantasını, babamın terliğini dişlemesine kimsenin kızmağa hakkı yok bence.

(Üzgün) Bir gün annemle babam bir düğüne gidiyorlardı. Annem giydiği tuvalet içinde öyle güzel olmuştu ki, hepimiz hayranlıkla onu sardık, alkışlamağa başladık. Fiasko da - zavallının dili yok ya - hayranlığını nasıl göstersin, annemin üzerine atıldı. O güzelim dantel kumaşa tırnaklarını taktığı gibi dizden aşağıya kadar ayırdı... (Üzüntüyle başını sallar) Sonrasını ne siz sorun, ne ben anlatayım... Ceza olsun diye Fiasko'cuğumu sütçümüze verdiler, köyüne gönderdiler. O günlerde, bes-belli kederden, ben de sarılık oldum.

Safiye teyzem, hayvan sevgimi bildiği için bana güzel bir kedi yavrusu getirdi. Kartpostallarda çıtı pıtı kediler var ya... tıpkı onlar gibi... Hemen ısındım ona. Teyzem onu, hayvancığı öldüresiye döven bir ahpabının ahçısının elinden kurtarmış. İyi bakacağıma emindi çünkü. (İç çeker) Zavallı Samur gerçekten talihsiz bir hayvanmış. (Seyircilere) Siz çocuklarınızın sıhhatte olmaları, çabuk büyümeleri için kim bilir nasıl bakarsınız onlara. Ama çocukların çoğu inadına yemek istemez, huysuzluk eder; ne yalan söyliyeyim, bir zamanlar ben de böyleydim... Halbuki Samur'um akıllıydı, bir an önce büyümek, kuvvetlenmek isterdi. Bu yüzden kaş göz arasında ne bulursa kapar, sonra kapıdan, pencereden ok gibi fırlardı. Sonunda bizim ahçı, «Bu arsızı mutfağımda istemem!» diye tutturdu, Samur'u da Fiasko gibi elimden aldılar.

Bir gün halam köşkten

geldi. Elinde bir sepet vardı. (Halanın sesini taklit ederek) «Sana bir sürprizim var Ahmet!» diyerek sepeti bana uzattı. İçinden şipşirin, sarı bir ördek yavrusu çıkmaz mı! Bu ördeğin oldukça acıklı bir hikâyesi vardı.. Köyde ayağının birini fare kapanına kıstırmış, topallıyordu. Öbür ördekler, hattâ anası bile, onu gagalayıp hırpalıyormuş. Halam, «Hayvancığın hayatını kurtaracak biri varsa, bizim hayvansever Ahmettir».. demiş. Annem fena halde sinirlendi. Apartmanda ördek bakılmaz diye söylenmeğe başladı. Halam da, «Balkonunuz var; çamaşır leğenine su koyarsanız yüzer durur», dedi, ördeği bırakıp gitti.

(Neşeyle) Halamın dediği gibi yaptık. «Topi» kırdan sonra apartmanın dördüncü katına çıkınca, biraz yadırgadı ama, zamanla alıştı. Sonunda bütün apartmanı vak-vaklariyle çınlatmağa başladığı gün ev sahibimiz babama, «Horoz olsa neyse, sesi bir derece çekilir, dedi.

Hele cins horoz olursa. Ama ördeğinizin gıcırtılı vak-vakları kiracıların tüylerini diken diken ediyor. Ya onu geldiği yere yollayın, yahut evimden çıkın!» diye kesip attı. Babam da, — doğrusu beklemezdim ondan! — «Emanet edilen bir canlıyı sizin apartman katına değişmem,» diyeceği yerde duygusuz adamın isteğini yerine getirdi: Topi halamın köşküne döndü... (İç çeker, mahzunlaşır).

Ondan sonra, hayvanları sevdiğimi duyan babamın bir kaptan arkadaşı uzak sefere çıkarken ayakları sakat papağanını bana emanet etti. (Duygulanır) Ona nasıl baktığımı bilseniz! Belki iyi ederim ama (güler) çenesi hiç durmazdı; hem söyledikleri öyle kaba, yakışıksız şeylerdi ki, babam kızıp onu bir hafta sonra yine ev-

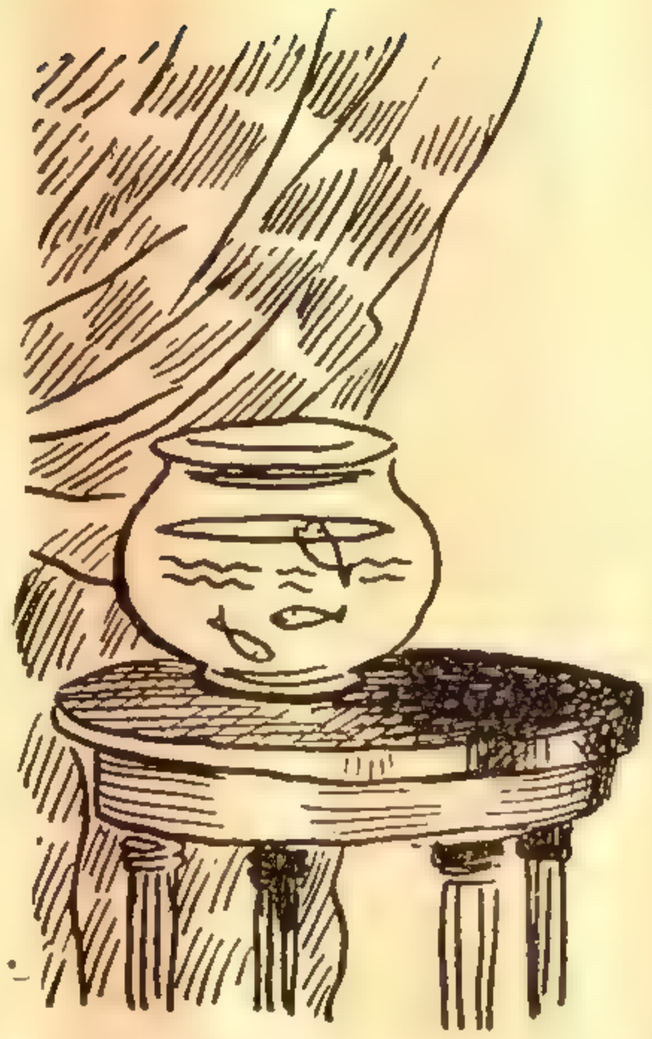

den uzaklaştırdı.

Papağandan sonra bir kaplumbağaya sahiplendim. Onu bütün ev halkının ayakları altında dolaştığı için annem istemedi. Okulda piyangodan kazandığım ufacık beyaz fareyi de, kardeşimin yatağına girdiği için attılar... Şu sıralar bakacak bir hayvanım olmadığı için sıkıntıdan 150 gram kaybettim. Bunun üzerine babam bu balıkları getirdi. Kavanozda oldukları için pek içli dışlı olamıyoruz ama, hiç yoktan iyi... Bakalım, bunların ne pürüzü çıkacak!

Aaah, bir an önce büyüsem de veteriner dedikleri hayvan doktoru olsam! (Düşünür) En büyük isteğim nedir biliyor musunuz?. Bir balta girmemiş ormanda vahşi hayvanlar için bir hastane açmak... (Heyecanla) Gülmeyin, bir gün bunu yapacağım, siz de adımı duyacaksınız, buna inanın!

Perde iner

Nihal Yalaza TALUY

YANKISI EN İYİ OLAN YER

Yankı, dünya kurulalıdan beri bilinmekle beraber, bilim gözüyle incelenmesi ancak 1634 yılında yapılabilmiştir.

Vaktiyle Kirşer adında bir Alman bilgini Romaya geldi. Yankının son derece açıklıkla duyulduğu Prediluko gölü civarında bu olayı incelemeğe koyuldu. Henüz 33 yaşında bulunan bilgin, hava dalgalarını, hareket şekillerini inceliyerek, kısa zaman sonra yankının teorisini kurdu. Aradan yüzyıllar geçtiği halde Kirşer'in yankı teorisi değişmemiştir.

Yankısı en iyi olan yer, İngiltere'nin Wodstock bölgesidir. Burada gündüzleri 17, geceleri 23 hece gayet açık olarak tekrarlanır.

★

SUSUZLUĞA EN ÇOK DAYANAN HAYVAN

Sahra çölünün tek hörgüçlü Mehari adındaki develeri susuzluğa en çok dayanan hayvanlardan biridir. Mehari develeri, doyasıya ot buldukları zaman bütün kış ve bahar susuz kalabilirler. Yazın, kavurucu sıcaklara rağmen, beş günde bir su içmekle yetinirler.

★

EN YÜKSEK YER

İnsanların yeryüzünde oturdukları en yüksek yer Tibette Heln manastırıdır. Bu manastır 5000 metre yüksekliktedir.

BİR KÖPEĞİN MARİFETLERİ

ŞİMDİ size bir köpeğin hikâyesini anlatacağım. Bu hayvan, bildiğiniz köpeklerin hiç birine benzemezdi: Tüyleri pırıl pırıldı. Yerinde duramıyacak kadar hareketli, sevimli, küçük, dişi bir çoban köpeğiydi. Sahibi ona «Şeytan Kız» adını takmıştı.

«Şeytan Kız» çiftliğin koyun ve kuzularını bir jandarma gibi koruyordu. Sabahları, vakit geldiğinde sürüyü otlağa götürür, akşam üzeri de yine kendi başına sağ salim ağıla getirirdi. Yolda, bir şeyden ürkerek şuraya buraya dağılan koyunları, havlıya havlıya koşa sıçrıya, tekrar sürüye katardı. Yani «Şeytan Kız», yapacağını çok iyi bilen bir çoban köpeğiydi.

Günün birinde çok ihtiyarlıyan efendisi, dağlarda tek başına yaşıyamıyacağını anlıyarak çocuklariyle beraber şehirde oturmağa karar verdi. «Şeytan Kız» ı da şehirde yaşıyan iki genç kardeşe hediye etti. Çünkü bu iki gencin, «Şeytan Kız» a çok iyi bakacaklarından emindi. Gerçekten, «Şeytan Kız» ın yeni sahipleri, kibar, gün görmüş bir aileden oldukları için ona karşı çok iyi davranıyorlardı.

«Şeytan Kız» artık şehirde yaşamaktaydı. Eskisi gibi çiftliklerde, tepelerde dolaşamıyordu. Burada ev bekçiliği yapmaktan başka bir işi yoktu.

«Şeytan Kız» çok mesut görünüyordu; her zaman sessiz ve durgundu...

Aradan bir müddet geçtikten sonra yeni sahipleri, bazı tuhaflıkların farkına varır gibi oldular: Her salı akşamı, saat 9 sularında «Şeytan Kız» ortalardan kayboluyordu. Onu, o kadar aradıkları, çağırdıkları halde bulmak mümkün olmuyordu. Çarşamba sabahları da evin kapısını tırmalıyarak içeri girmeğe çalışıyordu. Geri döndüğü zamanlar tertemiz tüyleri kir ve çamur içinde olurdu. Ayakları yorgunluktan tirtir titrer ve ateş gibi bakışlariyle sahiplerine nereden geldiğini anlatmak isterdi.

Haftalar haftaları kovaladı. Fakat, her salı akşamı «Şeytan Kız» ın nereye gittiğini kimse keşfedemedi. Onu takibetmek istediler; ama ne yapıp yaptı, gözden kayboluverdi. Bir yere kapamayı düşündüler, ama hayvancağız bir kolayını bulup oradan da sıvıştı.

«Şeytan Kız» ın sırrı gittikçe mesele halini aldı.

Durun, bu işin iç yüzünü ben size anlatıvereyim:

«Şeytan Kız» ın yaşadığı kasabanın civarındaki büyük şehirde her çarşamba pazar kurulurdu. Pazar yerinde ineklerden, koyunlardan ve çeşitli kümes hayvanlarından başka her türlü satılacak ve alınacak şey de bulunurdu. Her salı akşamı civardaki çiftlik sahipleri, satmak istedikleri hayvanları tepelerden indirerek sokak aralarından geçirip pazar yerine götürürlerdi.

Koyunlar, şehrin otomobil ve tramvay gürültülerine alışık olmadıkları için, sağa sola kaçtıklarından çobanların ve çoban köpeklerinin başına dert olurlardı.

Bir müddetten beri, güneşin doğuşundan biraz önce, tüyleri pırıl pırıl, sivri kulaklı bir köpeğin, pazara getirilen sürülerin arasına karıştığı görülmeğe başlandı. Küçük köpek, rüzgâr gibi koşuyor; sağa, sola, ileri, geri atılıyor; şaşkına dönmüş hayvanları itip, yatıştırmağa çalışarak, havlıyarak, fakat hiç ürkütmeden gereken yere götürüyordu. Sürüdeki köpeklerden hiç biri bu yabancı köpeğin yaptıklarını yapamıyordu. Herkes bu küçük köpeğe hayret ediyor, fakat kimse de onun sahibini ve nereden geldiğini bilmiyordu.

Çiftlik sahipleri, sürüleriyle yola çıkınca «Şeytan Kız» ın yolunu bekler oldular:

ELMASIN HİKÂYESİ

BUNDAN 90 yıl kadar önce Kuzey Afrikalı fakir bir çiftçinin çocukları bir nehirin kenarında gayet güzel bir taş buldular. Bu taş çok parlaktı, buz parçasına benziyor, bazı noktaları âdeta ışık saçıyordu. Çocuklar taşı eve götürüp annelerine gösterdiler, sonra da bir kenara bıraktılar. Ertesi gün bir komşu taşı görüp pek beğendi. Satın almak istedi. Çocuklarla anneleri taşı komşuya bedava veriverdiler. Çakıl taşının da parayla satıldığı görülmüş şey miydi?

Meğerse onların taş sandığı şey gayet iri bir elmas değil miymiş? O zamana kadar Güney Afrika'da elmas bulunduğunu hiç kimse bilmiyordu. Bugün dünyadaki elmasların büyük bir kısmı Güney Afrika'daki bir bölgeden çıkıyor. Bu bölge, çocukların parlak taşı buldukları yerden uzak değildir.

Güney Afrika'da elde edilen elmaslar nehir kıyılarından toplanıyor. Bir çoğunu da yerin derinliklerinden çıkarıyorlar. Elmaslara ulaşabilmek için gayet derin ocaklar kazılıyor. Yerin dibindeki elmaslar «Mavi Kaya» adı verilen bir çeşit kayanın içinde bulunuyor. Oldukça yumuşak olan bu kayaları yerin altındayken kırarlar, sonra asansörlere yükliyerek yeryüzüne çıkarırlar. Kaya parçalarını bu iş için yapılmış değirmenlere götürürler, orada makineler taşları kırar. Elmaslar öyle serttir ki, kayaları parçalayan makineler onlara hiç zarar vermez. Öteki makineler de bu kaya parçalarını çamurla karıştırarak gayet büyük, dönen tepsiler içinde çevirirler. Sonunda, çamurlu taşlar su ile yıkanarak ayrılır, geriye de yalnız elmaslar kalır.

Elmas, karbon kristallerinden başka bir şey değildir. Karbon yeryüzünde çok bulunan bir maddedir. Meselâ kurum hemen hemen saf karbondur. Kömür de karbondan yapılmıştır. Fakat kömürdeki ve kurumdaki karbon kristal şeklinde değildir. Karbonun berrak kristalleri olan elmaslara çok az raslanır.

Elmasın milletlerarası adı olan «Diamond» Yunanca bir kelimeden gelir; mânası «yenilmez» demektir. Bu adı sertliğinden ötürü alır. Yeryüzünde elmas kadar sert olan hiçbir cisim yoktur. Bütün mücevherler içinde en çok sevileni elmastır. Lâkin bu kadar güzel olmasaydı bile yine insanlar elması yerin derinliğinden çıkarmak için eziyete katlanacaklardı. Çünkü onunla en sert maddeleri kesmek kabildir. Meselâ camın elmasla kesildiğini bilirsiniz. Birçok kesici âletlerin dişlerine küçücük elmas parçaları korlar.

— Şimdi neredeyse bizimki çıkar gelir !... diyorlardı.

Bir gün çobanlardan biri onu yakalamak istedi ama o, ele avuca sığar mı ?... «Şeytan Kız» işi biter bitmez şimşek gibi ortadan kayboluyordu.

Günlerden sonra, yeni sahipleri küçük köpeklerini de yanlarına alarak bir iş için yakın köylerden birine gittiler. Köyün çobanları, «Şeytan Kız» ı gorür görmez tanıdılar :

— Bizimki, bizim küçük köpek !... diye bağırdılar.

Misafirler, çobanların ne demek istediğini anlıyamadılar. Fakat sonra mesele kendilerine açıklanınca «Şeytan Kız» ın her salı akşamı, başka köpeklerin yardımına gitmiş olduğu anlaşılmış oldu...

Enver Naci Gökşen

İstanbulun 3 Kulesi

İSTANBUL limanına giren yahut Boğaz'dan geçen gemilerde yolcuların dikkatini çeken üç kule vardır. Biri şehrin hemen hemen ortasında Üniversite Parkında **Beyazıt Kulesi**, öbürü Beyoğlu tarafında **Galata Kulesi**, üçüncüsü de Üsküdar açıklarında deniz üstünde **Kız Kulesi**'dir.

BEYAZIT KULESİ

Beyazıt Kulesi bunların en yeni olanıdır; Sultan Mahmut II. zamanında 1823 de inşa edilmiştir. Yapısı mermerdendir, 180 ayak merdivenle çıkılan daire şeklinde büyük salonu çepeçevre pencerelidir. Bunun yukarısında kat kat üç de balkon vardır. Beyazıt Kulesinden şehrin ve civarının tâ Adalara kadar geniş panoraması bütün güzelliği ile görülür. Bu kulenin yerden yüksekliği 84 metredir.

Galata Kulesinin Haliçten görünüşü

GALATA KULESİ

Galata Kulesi Beyoğlunda, Yüksek Kaldırımın yukarı tarafındadır. Bu kule eskidir. XIII sır ortalarında Cenevizliler, Bizans Imparatorunun müsaadesi ile, Galata'ya yerleşmeden önce Galata da, İstanbul gibi, etrafı surlarla çevrilmiş (fakat İstanbul'dan çok küçük) bir şehirdi. Surların en yüksek yerinde büyük bir burç vardı. Burada geceli gündüzlü nöbetçiler bulunur, şehrin dışarıdan bir baskına uğramasını önlemek için etrafı gözetlerlerdi. Cenevizlilerin Galata'ya yerleşmesine müsaade eden Bizans İmparatoru, Galata'nın surları ile birlikte bu kuleyi yıktırmıştı. Fakat sonraları Cenevizler hem surları hem de burcu yeniden yaptırdılar ve burca Christo (= İsa) Kulesi adını verdiler.

İstanbul'un fethinden sonra Galata da Osmanlıların eline geçti. O zamanlardan beri kulenin şekli hayli değişti. İç kısımları ahşap olduğu için iki defa yangına uğradı; tepesindeki ahşap külâh da yandı. Nihayet Sultan Mahmut II. devrinde esaslı bir tamir gören Galata Kulesi bugünkü şeklini aldı. Galata Kulesinin bulunduğu yer denizden 47 metre yüksektir. Kulenin yüksekliği 50 metre kadardır. Bu kuleden şehrin hususiyle Beyoğlu tarafları gayet iyi görülür.

Beyazıt Kulesi yangın kulesi olmak üzere yapılmıştır.

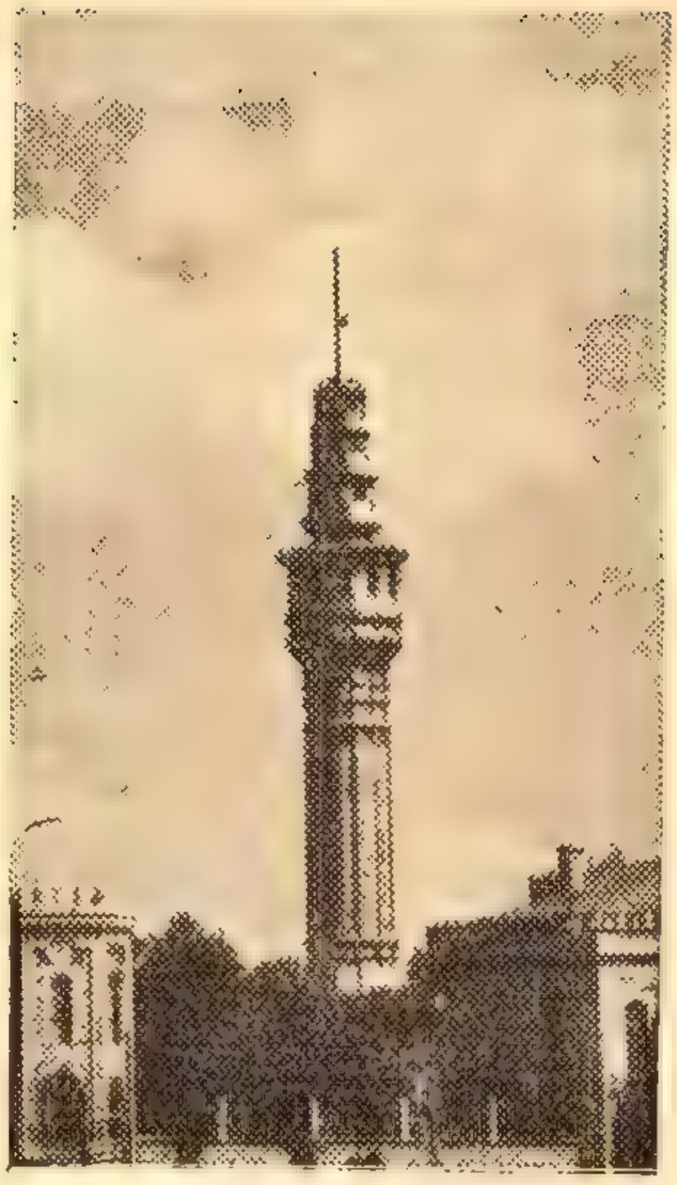

Beyazıt Kulesi

Galata Kulesi de sonradan yangın kulesi olmuştur.

Kulelerin bu hizmetleri eskiden pek önemli idi. Fakat şimdi şehrin her yerinde telefon bulunduğu için kulelerin bu bakımdan faydaları azalmıştır.

KIZ KULESİ

Kız Kulesinin tarihi çok gerilere kadar uzar, kulenin bulunduğu yer Üsküdar sahillerinden 180 metre açıkta hemen hemen deniz seviyesinde dümdüz bir adacıktır. İşte buraya İsa'dan 400 yıl önce, eski Yunan devrinde, bir küçük kale yapılmış, içine asker konulmuştu. Kalenin kumandanı, Karadenizden gelen gemileri çevirir ve onlardan taşıdıkları malın onda birini geçit vergisi olarak alırdı. XII. asırda Bizanslılar bunun yerine bir kule yaptırdılar ve içine asker yerleştirdiler. Ada ile sahil arasına bir duvar ördürerek aradaki dar geçidi kapadılar. Bu yeni kule ile karşı yakada İstanbul tarafında şimdi Demirkapı denilen yere yakın Manganlar Kulesi denilen burç arasına bir zincir gerilerek, Boğaz gemilere kapatılıyordu. Kule ile

sahil arasındaki duvar sonraları yıkılmıştır; şimdi deniz altında temelleri görülmektedir.

Fetihten sonra Kız Kulesi iyice tahkim olundu, içine toplar konuldu. Kule Bizans devrinde olduğu gibi Osmanlı devrinde de uzun müddet gümrük karakolu olarak kullanıldı.

Kız Kulesinin asıl kule kısmı ahşap olduğu için bir yangında kül olmuştu. III. Ahmet'in Sadrâzamı Damat İbrahim Paşa onu yeniden ve taştan yaptırdı, tepesine de kurşun kaplattı. Son yıllarda da o şekline göre restore edildi. Kule şimdi semafor (denizciler için işaret) kulesi olarak kullanılıyor.

Pek eski bir masal

Kız Kulesine Avrupalılar «Leander Kulesi» derler. Bir masal kahramanı olan Leander çok yakışıklı bir gençtir ve Hero adında gayet güzel bir kıza âşıktır. Hero Anadolu yakasında oturur. Leander'in yeri Rumeli yakasındadır. Sevgilisine kavuşmak için geceleri buradan denize girerek yüze yüze karşı yakaya geçen Leander, son seferinde korkunç bir fırtınaya tutulur ve sahile çıkamaz, sevgilisinin gözleri önünde sulara gömülür. Ancak masaldaki bu facia İstanbul Boğazında değil, Çanakkale Boğazında olmuştur. Ne Heronun, ne de Leander'in bizim Kız Kulesi ile hiçbir ilişiği yoktur. Bundan dolayı «Leander Kulesi» ismi de yanlıştır.

Yapı ve Kredi Bankası'nın bütün şubelerinde Doğan Kardeş'e UCUZ abone yazılabilirsiniz. Yıllık 6 lira.

Yerli Masal

Kız Kulesi için bir de bizim yerli masalımız vardır. Pek eski zamanlarda bir padişahın son derece güzel bir kız çocuğu olmuş. O zamanın âdetince sarayın falcıları küçük sultanın yıldızına bakmışlar ve padişaha şu fena haberi vermişler: Kız Sultanı bir yılan genç yaşında sokup öldürecektir. Bu faldan çok üzülen padişah sevgili kızını yılan şerrinden korumak için ona Üsküdar açıklarında deniz ortasında taştan, her tarafı sımsıkı kapalı bir kule yaptırır. Sultan bütün hizmetçi ve cariyeleriyle oraya yerleşir. Fakat aradan birkaç ay geçtikten sonra bir gün kuleye getirilen taze üzüm dolu bir sepetin içinde gizlenen bir yılan gece yarısı ortaya çıkmış ve derin uykuda olan güzel sultanı sokup öldürmüştür.

Üsküdar karşısındaki deniz kulesine işte bundan dolayı o zamandan beri Kız Kulesi denilmekte imiş.

Salacak'tan Kız Kulesinin görünüşü

Bir Yağmur Damlasının Hikâyesi

GÖKTE dolaşan bir bulut_tan ufacık bir yağmur damlası yere düştü. Onunla birlikte ve aynı zamanda pek çok yağmur damlası daha düştü ama, biz sadece bir damlanın hikâyesini anlatacağız.

Bu damlacık bir dağın eteğine düştü. Toprağa varır varmaz da toparlacık şeklini kaybedip dağdan aşağı akan bir dereye katıldı.

Dere, uzun zaman aktıktan sonra bir ırmağa ulaştı. Yağmur damlası da ırmakla birlikte yüzlerce kilometre giderek şehirlerin, köylerin içinden, çiftliklerin, ormanların yakınlarından geçti.

Nihayet ırmak, onu daha büyük bir ırmak olan nehire ulaştırdı. Yağmur damlası nehirle birlikte çok Güneye, iklimin pek sıcak olduğu bir bölgeye indi.

En sonunda nehir Okyanusa ulaştı ve yağmur damlası denizin tuzlu suyuna katıldı.

Güneş denizin üstünde pırıl pırıl parlıyor, suyun yüzünü ısıtıyordu.

Su ısındıkça bir kısmı buhar oldu. Denizin yüzünden yükselerek havaya katıldı ve yükselişini de kimsecikler görmedi. Çünkü su buharı gözle görülmez. Böylece kısa bir zamanda bizim yağmur damlasının suyu şekil değiştirerek havaya katıldı. Artık

buhar olmuştu.

Yağmur damlası buhar olup yükselirken tuzu beraber götürmedi; tuzu olduğu gibi denizde bırakmıştı.

Yağmur damlasının buharı günlerce, haftalarca havada kaldı. Sıcak hava tabakası, içindeki buharla birlikte gezindi durdu. Günlerden bir gün de Kuzeye doğru seyahate çıktı.

Şekil değiştirip buhar olan yağmur damlacığı sıcak hava tabakası ile birlikte Kuzeye doğru ilerlerken, bu defa da Kuzeyden gelen soğuk hava tabakasiyle karşı-

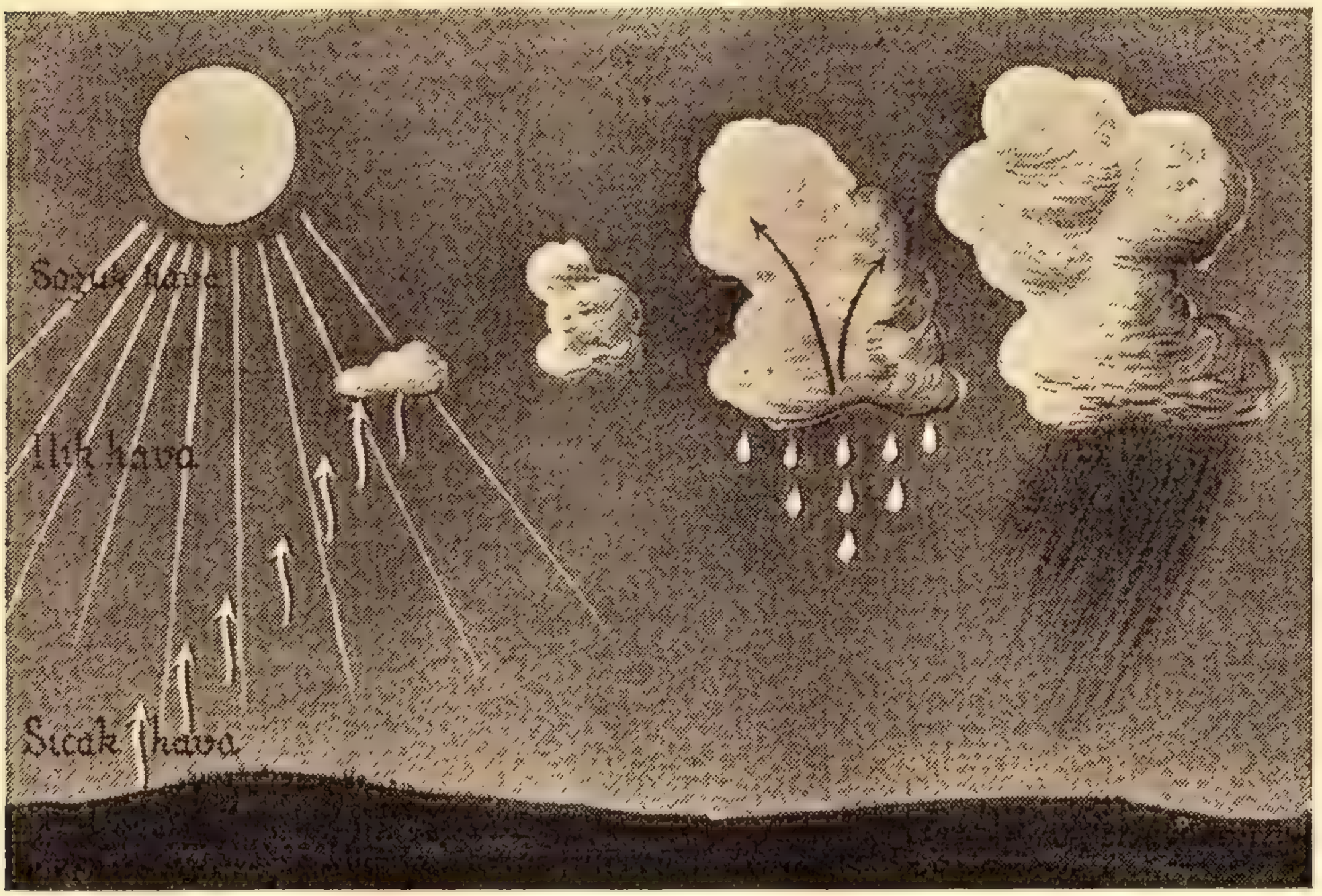

Bir yağmur bulutu nasıl meydana gelir?

Güneşin sıcaklığı havayı ısıtır. Sıcak hava yükselirken beraberinde nem taşır. Bu hava yükseldikçe genişler ve soğur. Gökyüzünde bir bulut kümesi meydana getirir. Bulutun içinde mini mini su damlacıkları vardır. Bunlar birleşerek yağmur damlacıkları olurlar. Sonra daha da ağırlaşarak buluttan ayrılıp yağmur şeklinde toprağa düşerler.

laştı. Soğuk hava, kendisinden hafif olan sıcak havayı iterek topraktan çok, çok yükseklere çıkarttı. Yükselirken sıcak hava tabakası soğuyordu. O zaman bizim buhar, mini mini su damlacıkları oluverdi. Topraktan çok yükseklerde bu ufacık damlalara daha başka damlalar da katıldı. Belki de sayıları birkaç milyona varmıştı. Hepsi bir araya gelince gökyüzünde kocaman bir bulut oluverdiler. Bulut çok büyük olduğu için aşağıdan, yeryüzünden kolayca görülebiliyordu.

Zaman zaman yukarıya itilen sıcak hava tabakaları bizim buluta katılarak birçok su getirdiler. Bir zaman sonra bulut o kadar kalınlaştı ki, güneş ışığı içinden geçemez oldu. Aşağıdan göğe bakanlar :

— Aman, gökyüzü ne kadar karardı, dediler.

Buluttaki ufacık su tanecikleri birleşerek büyük damlalar oldular. Bir zaman sonra çok ağırlaştıkları için buluttan koparak toprağa düştüler.

Bizim yağmur damlacığı bu defa da bir lâhana tarlasının tam ortasına düştü. Toprak, suyu emerek içine çekti. Damla lâhanaların köklerine ulaştı, kökler onu emerek yukarı yükseltti. Sonra da saptan yapraklara geçti.

Derken güneş pırıl pırıl parlayarak toprağı, lâhanaları ısıttı. Bitkinin yaprakları da ısındı. Bunların üzerlerinde ufacık delikler vardı. Biz, yaprak üstündeki bu çok küçük deliklere gözenek

deriz. Yaprağa gelen su damlası güneş ışığıyla ısınarak yeniden buhar oluverdi. Ve deliklerden çıkarak havaya katıldı.

Bizim yağmur damlası yine buhar olmuştu. Sıcak hava tabakasına katılarak topraktan yükselmeğe başladı. Yükselirken de soğudu. Yeniden gökyüzünde bulut oldu. Ufacık su damlaları birleşerek yağmur damlaları meydana getirdiler ve ağırlaşarak toprağa düştüler.

Bu defa bizim damla bir kasabanın sokağına düştü. Uzun zaman yol boyunca aktıktan sonra yağmur ızgarasından toprağın içine sızıverdi. Uzun bir zaman toprak altındaki yoldan akarak kaynaktan çıkıp bir ırmağa katıldı. Ve tekrar denize doğru seyahatine başladı.

A. R. B.

Dünyayı Seviyorum

Güzelliğinden memnunum bu dünyanın...
Tabiatı anne,
İnsanları kardeş biliyorum,
Alabildiğine seviyorum her şeyi.
Ama bir gün ölüverirsem şayet,
Arkamdan ağlıyanım olur mu dersin
Annemden gayrı ?
Beni arar mı bilmem bu park, bu çeşme ?
Acaba «Nerede bu çocuk» diye sorar mı bulutlara
Bu canım gökyüzü, bu mübarek deniz ?
Bu kapı açılır mı ben olmadan,
Bu ağaç meyva verir mi ?
Gün doğar,
Sabah olur mu bensiz ?
Yağmur yağar mı kendiliğinden
Eser mi rüzgâr böyle sebepsiz ?

Yoksa boşuna mı geldim bu dünyaya ?

Şükrü Enis REGÜ

Defne Dalı

Nilgün Arıt

YARIŞMAMIZDA ÜÇÜNCÜLÜĞÜ KAZANAN MASAL

BİR varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir karı koca varmış. Bunların hiç çocuğu olmamış. Bir gün kadın hocaya gitmiş. Hoca ona bir kundak vermiş ve bunu kırk gün kırk gece sallamasını söylemiş.

Kadın kundağı alıp eve gelmiş, sallamağa başlamış. Otuz dokuzuncu gün kocası bir ciğer alıp eve gelmiş. Karısına: «Yeter artık, bıktım peynir ekmekten» diye söylenmiş. Karısı: «Bari ben ciğeri yaparken sen de kundağı salla» demiş.

Adam bir yandan kundağı sallıyor, bir yandan da kundağı çözüyormuş. Nihayet hepsini çözmüş. Çıka, çıka içinden bir defne dalı çıkmasın mı? Buna çok sinirlenen adam dalı tuttuğu gibi fırlatmış. Defne dalı da gidip sarayın bahçesine saplanmış.

Bir gün bahçıvan bahçeye bakarken, bir de ne görsün! Bir fidan yerde büyümeğe başlamamış mı? Padişahın hiddetinden korkan bahçıvan fidanı hemen kesip atmış.

Ertesi gün padişah bahçesini gezerken burnuna çok hoş tatlı bir koku gelmiş. Bu kokunun nereden geldiğini anlamak için dolaşırken bu küçücük fidanı görerek hemen bahçıvanı çağırtmış. Büyük bir korkuyla padişahın yanına gelen bahçıvan, padişahı güler yüzlü görünce sâkinlemiş.

Padişah: «Bahçıvanbaşı, bahçıvanbaşı bu fidanı ne zaman ektin?» diye sormuş. Bunun üzerine bahçıvan: «Nereden geldiğini bilmediğim bu fidanı dün bahçede

Nilgün Arıt

görünce ben de hayret ettim. Yanınıza korkuyla geldim» demiş. Bunun üzerine padişah bahçıvanın sırtını okşamış: «Ben bu fidanın kokusunu çok sevdim, buna iyi bak» demiş. Ve ustalarına emredip fidanı içine alacak şekilde bir camlı köşk yaptırmış. Padişah artık akşam kahvesini orada içiyor, istirahat ediyor, fidanın günden güne serpilip büyümesini seyrediyormuş.

Günlerden bir gün Yemen padişahının oğlu düğününe davet etmek üzere padişahın sarayına gelmiş. Padişah da şehzadeyi, kaldığı müddetçe istirahat etmesi için camlı köşke misafir etmiş. Gece yatarken cariyeler şehzadenin baş ucuna altın şamdanla birlikte belki yer diye, bir tabak da meyva, ayak ucuna da gümüş şamdan koyup çekilmişler.

Şehzade sabahleyin uyandığı vakit tabaktaki meyvaları yenmiş, baş ucundaki altın şamdanı ayak ucunda, ayak ucundaki gümüş şamdanı da baş ucunda görünce bu işe çok şaşırmış, ne olduğunu anlıyamadığı için kimseye bir şey söylememiş. İkinci gecenin sabahında da gene aynı şey olunca cariyelerin birinden şüphelenen şehzade üçüncü gece uyumamağa karar vermiş. O gece uyumamak için parmağını kesmiş ve beklemeğe başlamış. Tam gece yarısı derin-

MASAL YARIŞMAMIZI KAZANANLAR

«İncilerin Efsanesi» adlı masalı ile birinciliği kazanan Perihan Lenger

«Bir varmış, bir yokmuş» adlı masalı ile ikinciliği kazanan Mediha Dumancı

den: «Açıl defne dalım açıl!» diye tatlı bir ses gelmiş. Şehzade uyuyor gibi yaparak beklemeğe başlamış. O sırada yanındaki ağaç açılıp içinden çok güzel bir kız çıkmış. Evvelâ yemişleri yemiş, sonra şamdanların yerini değiştirmiş. Tam ağaca giderken şehzade yataktan fırlamış, kızı belinden yakalamış. Ona: «Yemişlerime ortak oldun, biraz da bana arkadaş ol» demiş. Konuşmağa başlamışlar. Kız nihayet: «Haydi artık benim vaktim doldu, gideyim» demiş ve ağacına gitmiş. «Kapan defne dalım kapan!» demiş ve gözden kaybolmuş.

Artık kız her gece çıkıyor, konuşuyorlar ve gene ağacına gidiyormuş. Nihayet bir gün padişaha şehzadenin annesi ve babasından bir mektup gelmiş. Mektupta şehzadenin gecikmesinin sebebini ve niçin daha düğüne gelmediğini soruyorlarmış.

Padişah bunu ertesi gün şehzadeye okumuş ve gitmesi icabettiğini söylemiş. Bunu ağacından duyan kız o gece gelin elbiseleriyle çıkmış ve sabaha kadar konuşup ağlaşmışlar. Sabaha karşı kız şehzadenin kolunda uykuya dalmış. Şehzadenin gitmesi yaklaştıkça üzüntüsü de artıyormuş. Nihayet vakit gelmiş. Kızı uyandırmağa kıyamıyan şehzade camlı köşkün etrafını sarıp, camlardan içeriye kadar giren gül dallarından kopardığı gülleri, yavaşça geceliğinin kolunu kesip içine içine doldurmuş ve kalkmış. Büyük bir üzüntü içinde defne dalını terkederek memleketine gitmiş.

Sabahleyin kız uyanıp da kendisini yatakta yalnız ve başının altında şehzadenin yaptığı gül yastıkta görünce, onun gittiğini anlamış ve hemen korkuyla yerinden fırlayıp ağacına gitmiş: «Açıl defne dalım açıl» demiş. Ama ağaç: «Hayır, sana artık kapılarım kapalı. Şimdiye kadar neredeysen gene oraya git!» demiş. Kız ne yapacağını şaşırmış. Hemen eteklerini toplayıp koşmağa başlamış ve sarayın bahçe duvarının alçak bir yerinden atlıyarak oradan uzaklaşmış. Yolda koşa koşa giderken önüne bir çoban çıkmış. Kız: «Aman çoban, canım çoban. Ben sana şu kıymetli bileziğimi vereyim, sen de bana çoban elbiselerini verir misin?» demiş. Çobanın elbiselerini giyip, bileziğini ona vermiş ve yola koyulmuş.

Her önüne gelene «Yemene nereden gidilir?» diye sora sora nihayet oraya varmış. Bütün yol boyunca «Çoban nerden geliyorsun? diyenlere «Defne dalından», «Ne gördün ne geçirdin» diyenlere «İlle bille sultanım, ille yalancı sultanım, ne etti yâr, ne etti yâr, yârı güle sardı yâr, yâri mecnun etti yâr, yâri bırakıp kaçtı yâr» dermiş. Yemene geldiği zaman herkes bu çobandan bahsetmeğe başlamış.

O gün güvey girecek olan şehzadenin kulağına da bu haber gelmiş ve ille bu çobanı görmek istemiş. Saray halkı ne kadar mâni olmak istemişlerse de şehzadeyi bir türlü ısrarından döndürememişler. Nihayet çobanı alıp: getirmişler. Şehzade:

KİM BİLİYOR?

1. **Ada olmadığı halde adı Ada olan hangi şehrimizdir?**
2. **Brezilyalılar hangi dille konuşurlar?**
3. **Türkiyede kaç Ereğli vardır?**
4. **Esperanto nedir?**
5. **1900 yılı hangi yüzyıldadır?**
6. **İstanbul'un en eski anıtı hangisidir?**
7. **Türkiyede çocuklar için hangi banka kültür yayınları yapar?**
8. **Damat İbrahim Paşa kimdir, hangi padişah zamanında yaşamıştır?**
9. **İstikbalinizi garanti etmenin en kestirme yolu nedir?**
10. **Org nedir?**

(Doğru cevaplar 49. sayfada)

«Çoban nerden geliyorsun ?» deyince «Defne dalından», «Ne gördün ne geçirdin» deyince «İlle bille sultanım, ille yalancı sultanım, ne etti yâr, ne etti yâr, yâri güle sardı yâr, yâri mecnun etti yâr, yâri bırakıp kaçtı yâr» demesi üzerine çobanın defne dalından çıkan kız olduğunu anlamış. «Buradan nereye gideceksin?» diye ağzını aramış. Şehzadenin o gece evleneceğini öğrenmiş olan kız da : «İlle bille sultanım, ille yalancı sultanım, ne etti yâr, ne etti yâr, yâri güle sardı yâr, yâri mecnun etti yâr, yâri bırakıp kaçtı yâr, diyar diyar gitsin yâr» demiş.

Şehzade babasının sözünden çıkıp onunla evlenemiyeceği için kızın elinden tutarak sarayın gizli kapısından çıkarmış. Hızlı hızlı yürümeğe başlamışlar. Uzaktaki bir tepeye gelmişler. Şehzade dönüp saraya bakmış, sonra kıza : «İlle bille sultanım, ille bir tane sultanım, ne etti yâr, ne etti yâr, tacı tahtı bıraktı yâr, yâri mecnun etti yâr, yâr ile birlik gitsin yâr» demiş. Birbirlerine sokularak uçsuz bucaksız dağ yollarında yürümeğe başlamışlar. Dünya durdukça onlar yürüyecek, insanlar birbirlerini sevdikçe herkes «Defne dalı» nın masalını anlatacaktır.

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine. Daldan üç armut düştü sevişenlerin başına.

(Nilgün 9 yaşında, İstanbulda oturuyor. Bu masalı anneannesinden dinlemiş).

ÇABUK BÜYÜYEN AĞAÇ

Avustralya'da ve Polinezya'da son derece çabuk büyüyen bir ağaç vardır. Ağacın adı Kazuarina'dır, her on yılda 35 metre boy atmaktadır.

★

YENİ DOĞAN ÇOCUK İÇİN

Fransanın bazı şehirlerinde aileler arasında her yeni doğan çocuk için bir ağaç dikmek âdeti vardır.

İtalya ve İspanyada, yeni doğan çocuğun evinin kapısına beyaz kudelâlar bağlarlar.

★

İSTİKBAL İÇIN

Çocuklarının istikbalini düşünen ana-babalar onları bir an önce Doğan Sigortanın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarına yazdırırlar.

Doğruluğun Zaferi

ÇİFTÇİLİKTEN çok hoşlanan İskoçyalı bir asılzade, pazardan inek satın almıştı. İnek ertesi gün evine gönderilecekti. Sabahleyin erkenden, asılzade etrafta gezinirken küçük bir çocuğun bir ineği önüne katıp sürmeğe çalıştığını gördü. Ama hayvan inat etmiş, bir türlü yürümüyordu.

Asılzadeyi tanımıyan çocuk bağırarak onu yardıma çağırdı :

— Hey, bana bak ! Durup etrafı seyredeceğine gel de biraz bana yardım et.

Asılzade söylenenleri işitmemezlikten gelerek yürümesine devam etti. Fakat hayvanı bir türlü yola getiremiyen çocuk sıkıntıdan :

— Hey adam, kulakların sağır mı ? Gel bana yardım et. Alacağım paranın yarısını sana veririm, dedi.

Asılzade çocuğa yardım etti. Az sonra ikisi birlikte hayvanın arkasında yürürlerken asılzade :

— Bu yaptığın iş için ne kadar para alacaksın ? diye çocuğa sordu.

— Bilmiyorum, ama büyük evde yaşayanlar herkese bol bol para verirler. Elbet beni de memnun edeceklerdir.

Eve yaklaşınca asılzade çocuğa belli etmeden yanından uzaklaştı, başka bir yoldan eve gitti. Hizmetçilerinden birini çağırıp eline bir altın lira sıkıştırarak :

— Bunu ineği getiren çocuğa verin, dedi.

Sonra geri dönerek çocuktan ayrıldığı yere geldi ve beklemeğe başladı. Onun yavaş yavaş geldiğini görünce :

— Ey bakalım, sana ne kadar para verdiler ?, diye sordu.

— Bir gümüş lira verdiler. Al yarısı da senin.

— Yok canım, bu işte bir yanlışlık olmalı. Elbette daha fazla vermişlerdir.

— Ben doğruyu söylüyorum. Ne verdilerse onun yarısını seninle paylaşmağa da hazırım.

Asılzade biraz düşündükten sonra :

— Bu işte bir yanlışlık olmalı, dedi, ben o evde oturanları tanırım. Benimle beraber sana daha fazla para vermelerini sağlarım.

İkisi beraber geri döndüler. Asılzade kapıyı çalarak eve girdi, bütün hizmetçileri avluya topladı. Çocuğa :

— Sana parayı veren adamı göster, dedi.

Çocuk kilercibaşıyı işaret ederek :

— İşte, bundan parayı aldım, dedi.

Kilercibaşı kızardı, bozardı, fakat kabahatini inkâr edemedi. Asılzade altın parayı çocuğa vermesini emrederek onu işten çıkarttığını bildirdi.

— Görüyorsun ya, hileciliğin yüzünden hem işini kaybettin, hem de ahlâkını bozdun. Doğruluktan uzaklaşanlar hayatta muvaffak olamazlar.

Çocuk kendisine yardım edenin evin sahibi olduğunu öğrenince çok mahçup oldu. Ama asılzade çocuğun doğruluğunu ve mertliğini çok beğendiği için onu okula yazdırdı. Hayatı boyunca ona yardım etti. Böylece memleketine iyi bir insan kazandırmış oldu.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Zenci çocukları doğdukları zaman ne renktedirler ?

Zenci çocukların doğdukları zaman ne renkte olduklarını biliyor musunuz ? Ekvatör bölgesinde yapılan incelemelerin gösterdiğine göre, dünyaya yeni gelen bir zenci yavrusunun derisi, bembeyazdır. Üç gün sonra deri leylâk rengini andıran bir renk almağa başlar. 10 gün geçince, bu renk, sütlü kahve rengine döner. Üç ay sonra da, koyulaşa koyulaşa, tamamiyle siyah olur.

★

Pusula ne zamandan beri kullanılmaktadır ?

Birçoklarımız pusulanın daha yeni icat edildiğini sanırız. Halbuki Çinli denizciler pusulayı Milâttan 2000 yıl önceleri kullanmakta idiler.

OYUN

EĞLENCE

KÖREBE OYUNU

Her oyuncu, iskemlesini alıp, bir halka teşkil eder, otururlar. İçlerinden biri ebe seçilir ve gözleri bağlanarak ortada durur. Oturan oyuncuların her biri bir sayı söyler, sayıları söylenen oyuncular yerlerini değiştirmelidirler. Bu anda ebe olan çocuk, bu oyunculardan birini tutmalıdır.

★

ÇOCUKLARA OYUNCAK

Küçük çocuklara sallanınca ses çıkaran güzel bir oyuncak siz de yapabilirsiniz. Boş bir konserve kutusu alın. İçine ufak çakıl taşları yahut fasulya taneleri atıp açık kısmını

sımsıkı zamklı şeritle yapıştırın. Sonra konserve kutusunun üzerine evvelce resimlerle süslediğiniz bir kâğıdı yapıştırın. İşte size çocukları oyalıyacak bir oyuncak.

Güzel Bir Çay Takımı

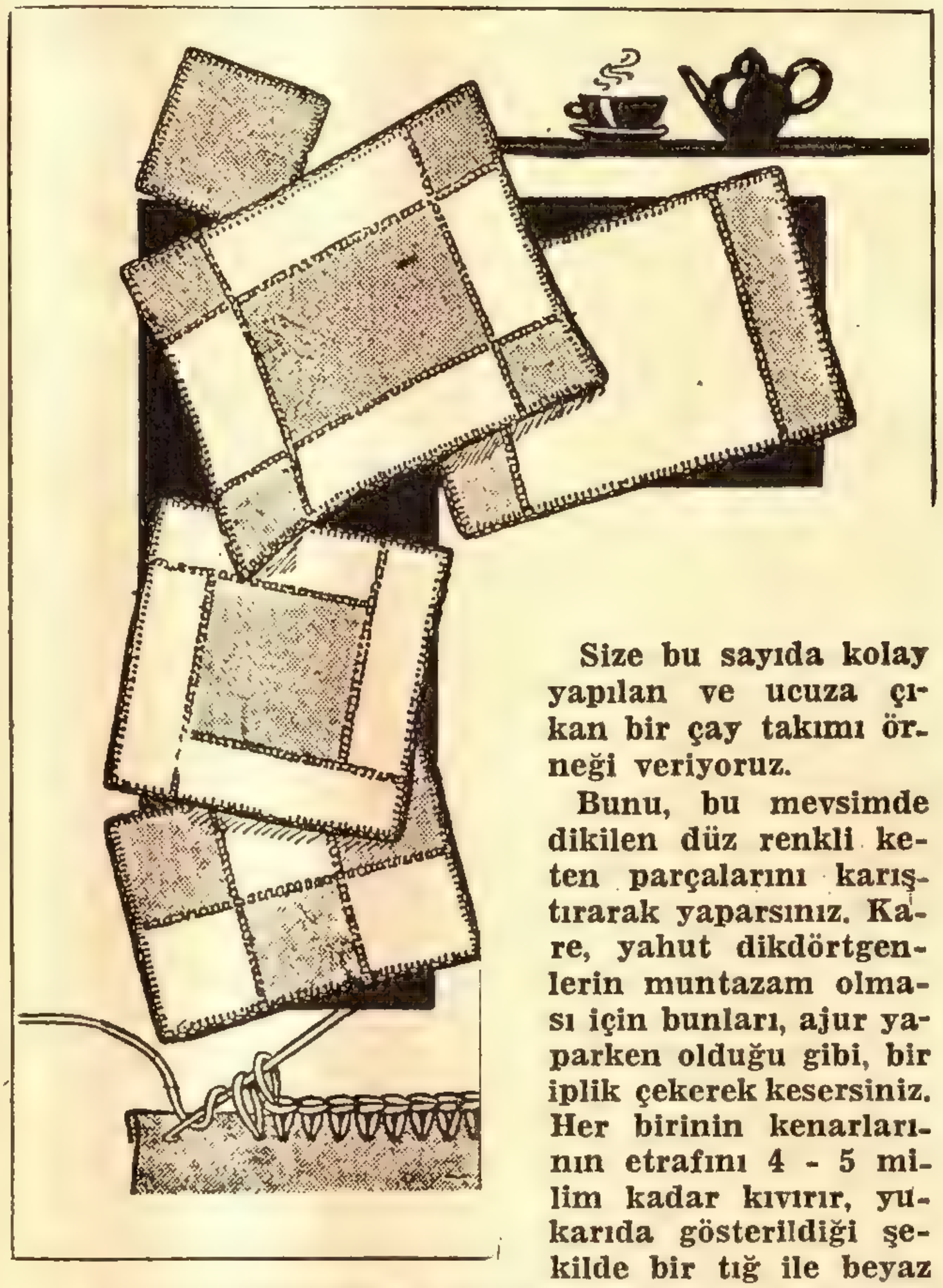

Size bu sayıda kolay yapılan ve ucuza çıkan bir çay takımı örneği veriyoruz.

Bunu, bu mevsimde dikilen düz renkli keten parçalarını karıştırarak yaparsınız. Kare, yahut dikdörtgenlerin muntazam olması için bunları, ajur yaparken olduğu gibi, bir iplik çekerek kesersiniz. Her birinin kenarlarının etrafını 4 - 5 milim kadar kıvırır, yukarıda gösterildiği şekilde bir tığ ile beyaz veya istediğiniz renk kontonperle ile örersiniz.

Parçaları birbirine eklemek için aynı renk koton kullanarak iğneyle, belirsizce dikersiniz.

SİYAH — BEYAZ OYUNU

Bu oyun en az 7 en çok 41 kişi ile oynanır. Bir çocuk kaptan olarak seçilir. Diğer oyuncular iki takıma ayrılırlar : siyah ve beyaz. Kaptan olan çocuk elinde bir siyah kaplı kitap tutar. Kitabın siyah kabını oyunculara doğru çevirirse siyah takımın oyuncuları derhal çömelirler ve beyaz takımdakiler siyah takımın oyuncularına çömelmeden dokunmaya çalışırlar. Eğer kaptan, kitabı açık olarak oyunculara doğru tutarsa, o zaman, beyaz takım çömelir ve siyahlar beyazları tutmağa çalışırlar.

Hangi takım 15 dakikada en çok sayı yaparsa, oyunu o taraf kazanır.

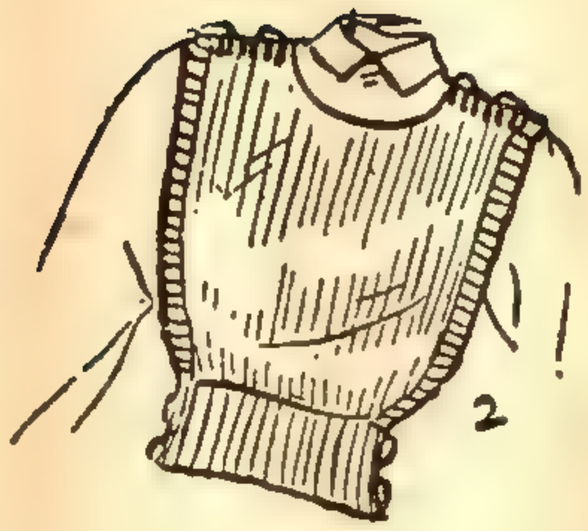

Küçülmüş yün ceketlerle neler yapılır?

Darlaşıp küçülen yün ceketinizin üst kısmını (beden ve kolları) sökün. Ceketinize uygun renkte, 1. resimde gösterildiği gibi, bedeninize göre önceden kesilmiş bir patron üzerine, ceketin üst kısmını örün.

Bunu doğrudan doğruya bir kumaştan da biçerek dikebilirsiniz.

Ceket olarak giyilemiyecek kadar daralmış sveterden, kolsuz, yanları açık bir kazak yapılabilir. Bunun için kollar çıkarılır, yan dikişleri sökülür. 2. resimde gösterildiği şekilde, yanların kenarlarını genişletmek için lâzım gelen ende ayrıca örülmüş bantlar eklenir. Sökülen kolların yünü bu işe kâfi gelir.

AYNI KÖPEĞİ ANLATMIŞLAR

Öğretmen — Köpek hakkında yazdığın yazı ablanınkinin tıpkısı...

Öğrenci — Tabii efendim, aynı köpeği anlattık !..

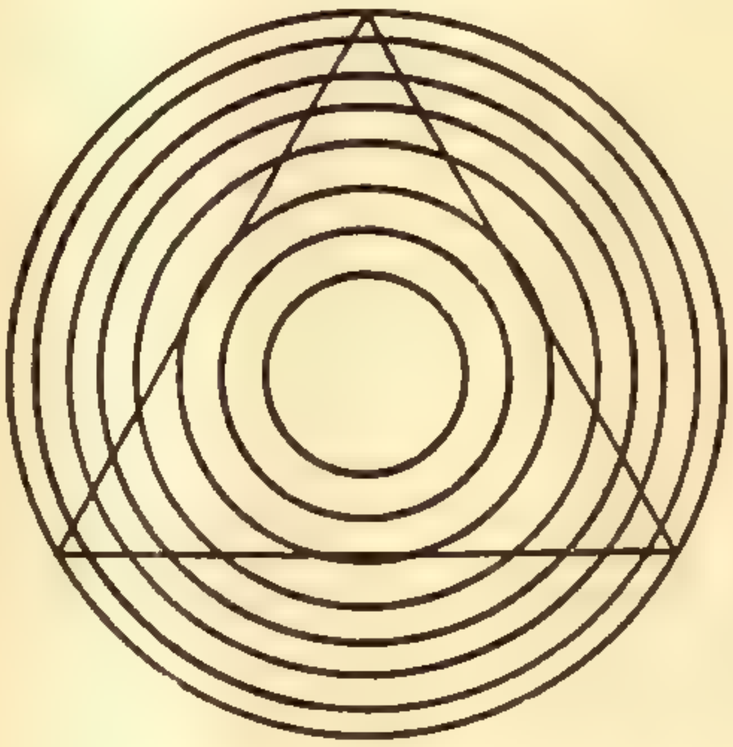

Yukarıdaki şekle dikkatle bakın. Dairelerin içine çizilmiş bir üçgen var değil mi? İlk bakışta bu üçgenin kenarları size içe doğru bükük gibi görünecek. Halbuki kenarlar düzgün doğrudur. İnanmazsanız cetvelinizle kontrol edin.

★

Bu sakallı adam neyin içine girmiş. Eğer merak ediyorsanız, resimdeki sayıların 1. den başlıyarak aralarını çizin.

İLK UÇUŞ

MARTI yavrusu, kayaların üzerinde tek başına kalmıştı. Kardeşleri, anne ve babalarının peşinden gitmişlerdi. Uçmak sırası kendisine gelince her nedense bir türlü kanatlarını çırpıp boşluğa atılamamıştı. Korkuyordu, hem de pek çok korkuyordu. Metrelerce aşağıda masmavi deniz, içine düşen her şeyi yutacakmış gibi uzanıyordu.

Bir gün önce anne ve babası kardeşlerine suyun tam yüzünde uçarken nasıl birden dalınıp balık avlanacağını öğretmiş, hattâ kardeşlerinden biri balık tutarak bir kayanın üzerinde âfiyetle yemişti. Sabahleyin de bütün aile onun korkaklığıyla alay ederek karşı kayalığın tam ortasındaki yeşil çayırlıkta dolaşmışlardı.

Şimdi güneş güneye bakan kaya oyuğunu sıcacık ışıklariyle ısıtarak yükseliyordu. Vakit öğleye yakındı. Geçen geceden beri ağzına bir lokma yiyecek koymamıştı. Yuvadaki bütün çalı çırpıyı didik didik etmiş, yine de bir tek şey bulamamıştı. O zaman yuvada dört dönmüş, uçmadan anne ve babasının yanına ulaşan bir yol bulmağa uğraşmıştı. Fakat oyuğun iki yanında dimdik uçurum, aşağıda ise deniz vardı. Eğer uçurum boyunca kuzeye doğru ilerlerse onların yanına varabilirdi ama, neyin üzerinde yürüyecekti? Kayalıkta kendi yuvalarından başka bir tek oyuk yoktu.

Yavaşça oyuğun ucuna giderek tek ayağı üzerinde uyukluyormuş taklidi yaptı. Yine de hiçbiri onun farkına varmadı. Kardeşleri kayalıkların arasındaki çimenlikte başlarını boyunlarına gömmüş uyukluyorlardı. Babası sırtının bembeyaz tüylerini gagasiyle düzeltiyordu. Yalnız annesi ona doğru bakıyor, bembeyaz göğsünü ileriye doğru itmiş, bir tümseğin üzerinde duruyordu. Ara sıra ayağının altındaki balıktan parçalar koparıp yiyor, sonra gagasını kayaya sürterek temizliyordu. İşte yavru martı yiyeceği gördüğü an zıvanadan çıktı. O da balığı tıpkı annesi gibi parça parça koparıp yemeği, sonra da gagasını kayalara sürterek bilemeği ne kadar severdi. Birden ağzından hafif bir ses çıktı, annesi de ona bakarak seslendi.

Yavru kuş annesine biraz yiyecek getirmesi için:

— Gak, gak, gak, dedi.

Annesi alaycı bir sesle cevap verdi. Martı yavrusu acıklı acıklı çağırmasına devam etti. Bir iki dakika sonra da sevinçle haykırdı. An-

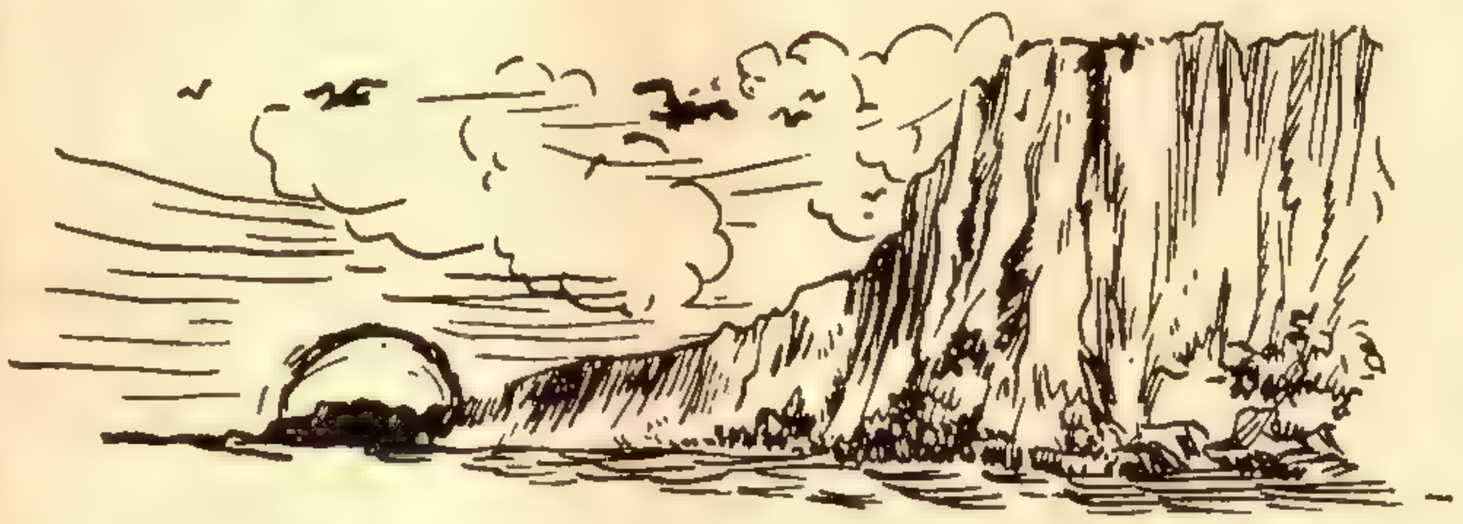

nesi ağzında, balıktan koparttığı bir parçayla ona doğru uçuyordu. Yavru ayaklariyle kayayı döverek istekle ileriye doğru eğildi. Fakat annesi onun hizasına gelince ayaklarını havada asarak hareketsiz durdu. Sadece kocaman kanatları gerilmişti. Gagasının arasından bir balık parçası sarkıyordu. Yavru bir dakika annesinin neden yaklaşmadığına şaşarak durdu, bekledi. Sonra açlıktan kudurmuş bir halde balığa doğru atıldı. Birden olanca kuvvetiyle çığlık atarak boşluğa fırladı. Annesi şimdi havada yükselmişti. Hareket ederken kanatlarının çıkarttığı ıslık gibi ses işitiliyordu. Derken yavru müthiş bir korkuya kapıldı. Sanki kalbi durmuş, hiçbir şey işitmez olmuştu. Ama bu da ancak bir dakika sürdü. Bir an içinde kanatlarının dışarıya doğru yayıldığını hissetti. Rüzgâr göğüs tüylerine, karnına, kanatlarına çarpıyordu. Kanat uçları havayı kesmeğe başladı. Zaten artık başaşağı düşmüyordu. Aşağıya inerken azar azar ileriye doğru atılmağa çabalıyordu. Korkusu da kalmamıştı. Derken kanatlarını ilk defa olarak çırptı. Göğsünü yukarıya kaldırdı ve esen rüzgâra karşı dayandı.

— Gak, gak, gak.

Annesi kanatlarıyla büyük bir gürültü çıkartarak tam üstünden uçtu. Yavru martı bir zafer çığlığı atarak ona cevap verdi. Derken babası ve kardeşleri oynaşarak, suya dalıp havada yükselip alçalarak etrafında uçuşmağa başladılar.

O zaman yavru martı korkuyu unuttu, keskin tiz çığlıklar atarak o da oynaşmağa başladı. Artık geniş Okyanusun tam üzerinde uçuyordu. Altında mavi suların ufacık dalgalarla kıpırdanışlarını gördü, gagasını yan çevirerek çığlıklar attı. Babası, annesi, kardeşleri denize inmişler, bağırışarak onu da çağırıyorlardı. Yavru martı suyun üstüne inmek için ayaklarını havada sarkıttı ve alçaldı. Birden sulara gömüldü. Korkuyla haykırarak kanatlarını çırpıp yükselmeğe çalıştı. Fakat açlıktan kuvveti tükenmiş, bitkin bir hale gelmişti. Tâ karnına kadar mavi sulara gömüldü. Fakat birden daha fazla gömülmediğini ve suyun üstünde yüzdüğünü hissetti. Etrafında annesi, babası, kardeşleri uçuşarak gagalarıyla ona balık parçaları ikram ediyorlardı.

Çok şükür ilk uçuşunu başarmıştı.

Çeviren : Ayhan BİRAND

Türkiyemin Köyleri

Türkiye'min köyleri, garip köyler,
Hep sizi düşünürüm.
Kiminiz kuş uçmaz, kervan geçmez
Issız dağ başındadır,
Bozkırın ortasındadır,
Ateşleriniz parlar gecenin içinde.

Türkiye'min köyleri, nazlı köyler,
Hep sizi düşünürüm.
Kiminizde ninniler duyulur,
Çile çekmiş annelerin söylediği,
Kiminizde davul zurna ile
Düğünler olur,
Adınız yitik anılar gibi unutulur.

Türkiye'min köyleri, içli köyler,
Hep sizi düşünürüm.
Burçak tarlasında nazlı gelinler,
Kağnı üstünde giden hastalar,
Türküler, kavallar
Bereketli mevsimlerin sonunda
Bir testi soğuk su gibi içiniz serinler.

Türkiye'min köyleri, şirin köyler,
İçinizden birinde doğduğum köyler,
Traktörlerin gürültüsü
Karlı dağlarda yankılar yaptıkça,
Bir aydınlıktır düşer üstünüze
Bakar bakar sevinirim,
Hep sizi düşünürüm.

Hasan Lâtif SARIYÜCE

ÖZÜR DİLEME : Geçen sayımızın 42. sayfasında yayınlanan «Kuşlara» adlı şiir Hasan Lâtif Sarıyüce'nindir. Yanlışlıkla başka bir imza ile çıkmıştır. Özür dileriz.

YAMAN UÇARI

Uçarı'nın kardeşlerini korkutup bir güzel eğleniyorum.

Eyvah, Buldok yine kardeşlerini kovalıyor.

Ne kadar haşarı bir yavru.

Ben ona haddini bildiririm.

Çekil oradan küt kuyruk.

Uçarı ben bir şey yapmıyorum.

Teşekkür ederiz.

Birşey değil.

Doğrusu kavga etmeni istemem ama, ben de olsam aynı şeyi yapardım.

Aferin. Sen benim küçücük yardımcımsın.

Küçük mü ?

Halbuki ben hep büyük işler yaparım.

Eğer bana yardımcımsın diyecekse büyük sözünü de kullanmalı.

İşte orada yiyecek depo ediyor.

Anneciğim, yardım edebilir miyim ?

Öyle derin bir çukur kazacağım ki !

Aferin benim küçücük arı kadar çalışkan oğlum.

Yine küçücük

Sen yorulma ben temizlerim.

Bütün eski kemikleri atmalı. Bu papuç da nesi ?

Yeri de süpürünce işler tamam.

Şimdi şu pis papucu atayım.

Büyük işler başaran; çöpü sokağa atmaz.

Çöp tenekesi ne güne duruyor ?

Her şey tamam annecciğim.

Ah benim küçücük oğlum

Yine aynı söz. Deli olacağım !.. Nedense bir türlü gözünde büyüyemiyorum.

Acaba ne eksiğim var ?

Bir türlü aklım almıyor.

Hey, önüne baksana.

Hiç terbiyen yokmuş.

Hey şu küçüğe bak !

Aaa, koca köpeğe de küçük diyorlar.

Merhaba çocuklar.

Çok asîl değil mi ?

Adımlarını da küçücük atıyor.

!?!

Küçücük adımlar. Bir türlü işin içinden çıkamıyorum.

Hımmm, galiba şimdi anlıyorum.

Bütün hanımlar böyle konuşuyorlar.

Büyük yerine küçük kelimesini kullanıyorlar.

Anneciğim !

Uçarı bu da nereden çıktı ?

Beni çok seversin değil mi?

Tabii evlâuım, hep benim küçücük meleğimsin demez miyim ?

Oh, uh, evet !

Bayanların konuşmasına bir türlü alışamıyorum.

Merhaba.

Merhaba babacığım, iyice gezindin mi ?

Evet, ama ev her yerden rahat.

Hey, dişlerimi kaşıdığım papuç nerede ?

Eyvah !

Şimdi getiririm.

Evi Uçarı temizledi de !

Oooo,

Aferin Uçarı, boyundan büyük işler başarıyorsun.

Ben de onu biliyordum ama, doğrusu başkasına söylemesini duymak çok zevli oluyor.

?

SON

DOKTOR AMCANIN ANLATTIKLARI

Şeker Zihni Açar

KOMŞUMUZ bizi ikindi çayına çağırmıştı. Asma yaprakları arasından süzülen güneş, şekerlikteki şekerleri pırıl pırıl pırıldatıyordu. Dostumuzun oğlu Mutlu'nun :

— Doktor Amca, şeker ne güzel şey. Siz de şekeri benim gibi sever misiniz? demesiyle çay fincanını yarısına kadar doldurması bir oldu.

Bunu gören ağabeysi hemen atıldı :

— Çaya o kadar şeker konursa, çay çaylıktan çıkar şerbet olur, dedi.

Bu söz üzerine masadakiler gözlerini bana çevirdiler. Ben de :

— Bırakın, çocuklar bol şeker ve şekerli şeyler yesin içsinler, dedim.

Bu defa annesi sordu :

— Çok şeker yemek şeker hastalığına yol açmaz mı Doktor Bey?

— Yooo !... Şeker hastaları dışında, bilhassa çocukların bol şeker yemesi zarardan ziyade fayda sağlar. Çünkü gıda ile alınan bütün şekerler tamamen eriyerek kana karışır. Mide salgısını arttırır. Et, yumurta, süt gibi proteinli maddelerin hazmını kolaylaştırır. Hele oyun oynayan, koşan çocuklar ara sıra ağızlarına şeker atarlarsa, yorgunluklarını giderir, zihinlerini açarlar. Şekersiz büyüyenler ise hemen yorulur ve çok çabuk hastalıklara yakalanırlar.

Bu sefer de Mutlu'nun kardeşi Füsun'un :

— A !... Şeker yemiyenlerin çabuk hastalanacaklarını doğrusu bilmiyordum, demesi üzerine onlara gerçekten olmuş bir vakayı anlattım :

— Büyük şehirlerden birinde bir öğrenci, evine kötü bir karne ile dönünce, annesi, oğlunu bir müddet için çok sevdiği tatlıdan mahrum etmiş. Aynı günün akşamı çocuk, sokakta karşıdan karşıya geçerken başı dönmüş, az kalsın otomobil altında kalıyormuş. Bu hal birkaç kere okulda da tekrarlanınca, doktor, bu bayılmanın sebebini kandaki şeker azlığında bulmuş ve annesine bir daha oğlunu tatlıdan mahrum etmemesini bildirmiş. Tatlı yemiye başlıyan çocuk da o günden sonra bir daha bayılmamış.

Hakikaten sağlam bir kimsenin kanındaki şeker azalırsa, birdenbire baş dönmeleri, kusma, terleme, göz bulanıklığı ve nihayet bayılma olur. Şeker azlığından bayılana biraz şekerli su içirilir veya şırınga edilirse baygınlık ortadan kalkar.

Şekerin sağlıkla ilgisi büyüktür. Şeker ömrü uzatır. Avustralya, Amerika, Yeni Zelânda ve İsveçliler gibi çok şeker yiyen memleketler halkının daha az şeker yiyen milletlere göre daha uzun yaşadıkları anlaşılmıştır. Yalnız her şeyde olduğu gibi şekerde de ifrata kaçılmamalıdır. Durmadan şeker yenirse, hazım kanalı iyi çalışmaz. Hele ağız, şeker ve şekerli şeyler yendikten sonra yıkanmazsa, dişler erkenden çürür ve insan genç yaşında dişsiz ninelere döner.

Çocuklar can kulağıyla sözlerimi dinlediler.

Dr. Kâmran ŞENEL

Giuseppe Verdi

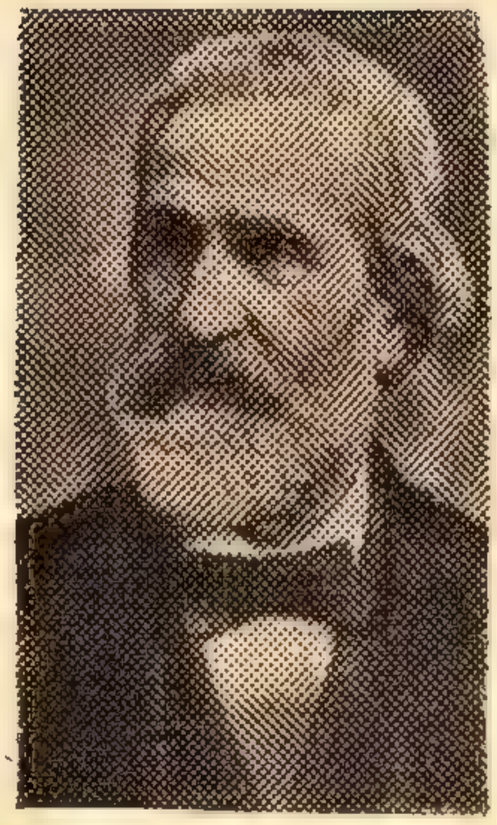

İTALYA'nın kuzeyinde Le Roncole kasabasının eski hanında, 1813 yılının 10 Ekim günü bir oğlan çocuğu dünyaya geldi. Hancı oğluna Guiseppe (cuzeppe okunur) Verdi adını koydu. Han pek eski olduğu için daha çok ahıra benziyordu. Hancı azıcık kazancı ile ailesini daradar geçindiriyordu. Çocuk bu fakir muhit içinde büyümeğe başladı.

Bir gün sokakta çalınan bir lâternanın sesini duydu. Ilk defa hayatında müzik sesi işiten çocuk âdeta kendinden geçti. Ve ondan sonra sık sık kiliseye gidip, eski org'u dinlemeği âdet edindi.

Çocuğun bu hali pek çoklarının gözünden kaçmadı. Babası bin zahmetle beş on kuruş biriktirerek **çimbalo** denilen eski usul piyanoya benzer harap bir çalgı satın aldı. Bütün ümidi, büyüdüğü zaman oğlunun konserlere katılan bir müzisyen olmasıydı. Böylesi, şüphesiz fakir bir hancı, yahut bereketsiz toprakla canı çıkarcasına uğraşan bir çiftçi olmasından çok daha iyi idi.

On yaşına geldiği zaman Verdi okuyup yazmayı öğrenmesi için, yakındaki Busseto kasabasına gönderildi. Orada ailenin dostu bir kunduracının yanında kalacaktı.

Busseto'da, Verdi aşırı derecede müzik sevgisi olan Antonio Barezzi adında bir bakkalın dikkatini çekti, Barezzi, okuldan sonra çalışması için onu dükkânına çırak olarak aldı.

Verdi beste yapmağa başlayınca, Barezzi kasabanın müzikseverlerini kandırıp genç için bir burs temin etti ve Milano'daki muhteşem konservatuvarda ders görsün diye bol para verdi. Bütün ümidi, koruduğu gencin ileride İtalya'da sayıları çok olan bir orkestra şefi ve Busseto kasabasının en ileri müzisyeni olmasıydı.

Fakat konservatuvara giriş imtihanını yapan hocalar gençte üstün bir müzik kabiliyeti göremediler. Aksine karşılarında az konuşan, beceriksiz bir genç vardı. Yaşı da 19'a vardığı için bu okula girmesi de artık imkânsızdı. Bu sebepten onu geri çevirdiler. Fakat Verdi bir kere aklına orkestra şefi olmayı koymuştu. Zaten en göze çarpan özelliklerinden

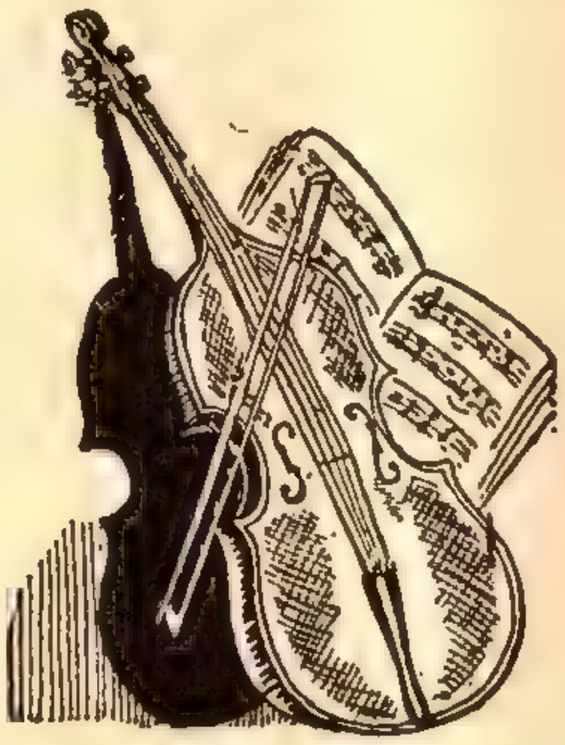

KEMANIN DOĞDUĞU YER

Bir köylü, oğlu ile birlikte şehirde orkestra dinlerken, çocuk viyolenseli görmüş, babasına :

— Bu koca keman da ne? diye sormuş.

Babası, bilgiç bir tavırla :

— Küçük kemanın babasıdır yavrum, demiş.

O sırada çocuğun gözüne Kontrbas ilişmiş.

— Ya bu, sandık gibi şey? diye sormuş .

Köylü :

— O da, kemanın dedesidir, demiş.

Köylü, asıl kemanın viyolonselle kontrbasın atası olduğunu duysaydı, kimbilir ne kadar şaşardı.

Kemanın doğduğu yer Hindistan'dır. Milâttan 5 bin yıl önce, Seylân adası Kıralı Ravana, dünyanın ilk telli musiki âletini yapmıştı. Bu musiki âletini zamanımızda, Hindistan'daki fakir Buda rahipleri hâlâ kullanırlar.

Araplar ve İranlılar bu ilkel telli saza daha mükemmel bir şekil verdiler. Bu saz Ortaçağda Avrupa'ya getirildi. 1596 yılından itibaren İtalyan müzikçileri uzun çalışmalardan sonra dünyanın en iyi kemanlarını yaptılar.

biri de fazla azimli olmasıydı.

İki yıl özel bir hocadan ders aldı. Kendi bilgisini ilerletmek için durmadan besteler yaptı. Opera galerilerinden meşhur operaları seyredip tekniğini ilerletti. En sonunda etrafında ona ümit bağlayan genç ve heveslı bir müzisyen grupu toplamağa muvaffak oldu. Verdi'ye bir opera metni vererek bestelemesini söyledi-
ler.

O sırada Barezzi, kasabada ona müzikle alâkalı bir iş bulduğunu ve hemen gelmesini bildirdi. Verdi işi kabul etti ve Barezzi'nin kızı ile evlendi. Kasaba bandosu için marşlar besteledi. Milanodan, bestelediği operayı sahneye koyacak parayı bulamadıklarını bildirmelerine rağmen o hiç aldırış etmeden işine devam etti. Verdi hiçbir zaman verdiği sözden çıkmazdı. Nitekim üç yıl işinden ayrılmadı. Üç yılı dolunca Milano'ya döndü ve talihi yardım ederek eseri dünyaca meşhur La Scala Opera Tiyatrosunda sahneye kondu. Bu opera az bir başarı kazandı.

Yirmi altı yaşındaydı. Bu sırada üstüste iki çocuğunu ve karısını kaybetti. Tuhaf bir tesadüf olarak bestelemesi için bir opera komik metni vermişlerdi. Yine de hissini hiç belli etmeden eseri söz verdiği zamanda opera müdürüne teslim etti. Bundan sonra bir daha beste yapmıyacağını da bildirdi.

Fakat müdür, besbelli karşısındakini iyi tanımıştı. Yeni bir opera metni vererek çalışması için israr etti. Birkaç ay sonra Nabucco adlı eseri sahneye kondu. Muazzam bir başarı kazandı. La Scala Operası, yeni eseri için kontrat yaparken besteciye verilen paranın yazıldığı yeri kendisinin doldurması için açık bıraktı. Bu başarısından sonra birbiri ardınca en meşhur operalarını besteledi.

Verdi, yaratılıştan sert bir insandı. Operaları sahneye konurken artistlere bir sahneyi defalarca prova ettirirdi. Hattâ bir defasında eserlerinden birinin temsilinden bir gün önce bir sahneyi beğenmiyerek tekrar prova ettiriyordu. Fena halde sinirlenen artistlerden biri yüksek sesle :

— Allah aşkına, bu sahneyi belki yüz elli kere prova ettik, bir türlü beğendiremedik mi ? diye söylendi.

Bunu duyan Verdi :

— Fazla üzülme, yarım saat sonra 151 inci defa prova ettiğin için aynı sözleri söyliyemiyeceksin, dedi.

Verdi, Busseto kasabasında bir çiftlik alarak oraya yerleşti. Zamanla bu çiftlik sayısız işçileriyle büyük bir malikâne oldu. Verdi'nin en meşhur operalarından biri 1871 yılında Süveyş Kanalının açılışı şerefine bestelediği ve Kahire Operasında ilk defa oynanan Aida operasıdır. Besteci o zaman 58 yaşındaydı.

Verdi, hayatında her besteciye nasip olmayan muazzam bir şöhretle, dünyanın takdirini kazandığını gördükten sonra 1901 yılında 82 yaşında öldü.

Ayhan BİRAND

Tabiî Siz de Böyle Yapıyorsunuz?

Sizden yaşça büyük birisiyle bulunduğunuz zaman;

★ **Selâmlaşırken elinizi uzatmayın, büyüğün size elini uzatmasını bekleyin. Beraber merdivenden çıkarken önden çıkın, inerken arkasından yürüyün.**

★ **Size bir hikâye anlatılırken, «A, ben bunu biliyorum !...» diyerek sözünü kesmeyin.**

★ **Bulunduğunuz odada büyüklerden biri ayağa kalkınca küçüklerin de kalkması gerekir.**

★ **Bir büyüğün odasına girerken çağırılmış olsanız bile, kapıyı vurmayı unutmayınız.**

★ **Büyükleriniz size öğüt verirken, sıkıntılı bir tavır takınıp sağa, sola bakınmayın.**

★ **Size şeker, çikulata gibi şeyler ikram edilince, dibine darı ekercesine kutuyu boşaltmayın.**

Zürafa Yavrusu Anlatıyor

BEN, bir zürafa yavrusuyum. Başka yavrulardan hiçbir farkım yok. Ama hayvanat bahçesinde dünyaya geldiğim için beni görmeğe gelen meraklılar eksik değil. Gözlerime, ayaklarıma bakıyorlar, ağzıma parmaklarını sokuyorlardı. Keşke boyum anneminki kadar olsaydı, iki ayaklıların saygısızlığından kurtulurdum.

Doğuşumdan bir saat sonra kaldığımız bölmenin içinde hoplayıp zıplıyordum. Annem kederli bir bakışla bana bakıyor, kulaklarını oynatıyordu. Sesimiz olmadığı için biz zürafalar kulaklarımızın yardımiyle konuşuruz.

— Zavallı, talihsiz yavrum! Benim doğduğum güzel, neşeli memleketi göremiyeceksin... Oradaki körpe palmiye dallarının, muzların tadını bilemiyeceksin!

O sırada bahçe memuru yemeğimizi getirdi.

— İşte muz anne. Niye şikâyet ediyorsun? Hem de hazır olarak önümüze geliyor.

— Onları dallardan koparmak zahmetine seve seve katlanırdım!

Annemin seve seve zahmete katlanmak istediği bana tuhaf göründü. Ama terbiyeli bir yavru olduğum için kulaklarımı hiç oynatamadım. Yani itiraz etmedim.

Bir aralık annem anayurt hasretinden bahsederken:

— Bir türlü unutamadığın yer buradan uzak mı? diye sordum.

— Öyle olmalı. Buraya koca bir sandık içinde geldim. Sandık kapalıydı. Sadece hava almak için ufak delikler vardı. Zaten yorgundum, yol boyunca hep uyudum.

Övünmeden söyliyebilirim ki, çok zeki bir yavruyum. Kendi kendime, «Bir sandığa girdikten sonra ben de annemin memleketine gidebilirdim!...» dedim. Çünkü Hayvanat Bahçesine böyle sandıkların binlercesi gelip gidiyordu.

Bir gün bahçe memuriyle hademeler sabah işleriyle uğraşırken sandıklardan birine girip gizlendim. Beni seyretmeğe gelenlerin nasıl kös kös geri döneceklerini düşünürken kabıma sığamıyordum.

Doğrusunu söylemek gerekirse, yolculuk hoş bir şey değil. Sandığımı başaşağı koymuşlardı. Durumumu güçlükle düzeltebildim. Aç kalınca sandığın tahtalarını yaladım ama, muzun tadını bulamadım. Annemin bahsettiği ufak deliklerden dışarısı görünmüyordu. Hem açtım, hem havasızdım. Sesim olmadığı için haber de veremiyordum. Halbuki etrafımda sandığımdan bahsedildiğini duyuyordum.

Bir aralık üst tahtaların biri kaldırıldı, kafamın üzerine ıslak, soğuk bir şey düştü. Bu, ayaksız acayip bir hayvandı. Yuvarlak gözünü bana dikmiş zahmetle soluyordu. İki soluk arasında:

— Ben balığım, dedi.

— Memnun oldum, dedim.

— Beni yemiyecek misin? Sıkılma ye. Suyun dışında kalmaktansa beni yutmanı tercih ederim.

Tabiî yemedim onu. Sandığımın bir köşesine büzüldüm. Dışardan gelen uğultulu, hırıltılı seslerin ne oldu-

ğunu pek merak ediyordum. Sonra, sandığımın yanında bir adamın,

— Foklara yem verdin mi? diye bağırdığını duydum.

— Veriyorum işte.

İkinci bir balık kafama düştü. Bu tatsız şakadan hiç hoşlanmadım. İşin fenası, üşümeğe başlamıştım. Ayak üstü duramıyacak kadar titriyordum. Sanki etrafımda buzlu rüzgâr esiyordu. Kulaklarımı kıpırdatmak istedim. Kartondanmış sanki, dimdik kaldı...

Nihayet sandığımı açtılar. Açtılar ama, bende dışarı çıkacak hal kalmamıştı. Etrafa bakınınca şaşkınlıktan rüya gördüğümü sandım: ortalık dümdüz, bembeyazdı!... Sandığımı saran iki ayaklılar hep bir ağızdan, şaşkınlıkla,

— Zürafa!... diye haykırdılar. Beni hemen kalın battaniyelere sardılar, yanlarına aldılar.

Bir zürafa yavrusu için çok zeki sayılırım ama, başıma gelenin ne olduğunu pek anlıyamadım. İki ayaklıların aralarında konuştuklarına göre şöyle oldu: Ben; Hayvanat Bahçesinde yaz sıcaklarından rahatsızlanıp hava tebdili için Kuzey Kutbuna gönderilen fokun sandığına girmiştim...

Bu yolculuktan bana sadece şiddetli bir nezle hâtıra kaldı. Yavrusuna tekrar kavuşmaktan sevinen anneciğim yaptığım yaramazlık için beni azarlamadı bu sefer. Zürafaların bildikleri usullerle beni canla başla tedavi etmeğe çalıştı.

★

Doğan Kardeş'i seviyorsan ona abone ol!

Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubelerinde Doğan Kardeş'e yıllık 12 yerine 6 liraya abone yazılabilirsiniz!

WALT DİSNEY'S

TABİATTA NELER OLUYOR

Korkunç Balık

Şu acayip balığa bakın. Ne kadar korkunç görünüyor değil mi? Buna çekiç başlı köpek balığı derler. Tıpkı uzun bir çekiçe benzeyen başının karşılıklı iki ucunda gözleri ve burun delikleri vardır. Resmi bile insana dehşet veriyor değil mi?

Allah Vergisi

Gagası ile tutunarak daldan dala yükselen hangi kuştur bilir misiniz? Hepimizin tanıdığı papağan! Bu kuş aynı zamanda yiyeceğini de pençeleriyle tutup yer. Kıvrık gagasiyle dallara tutuna tutuna dallarda yükselir. Düşünün, ne kuvvetli gagası var!...

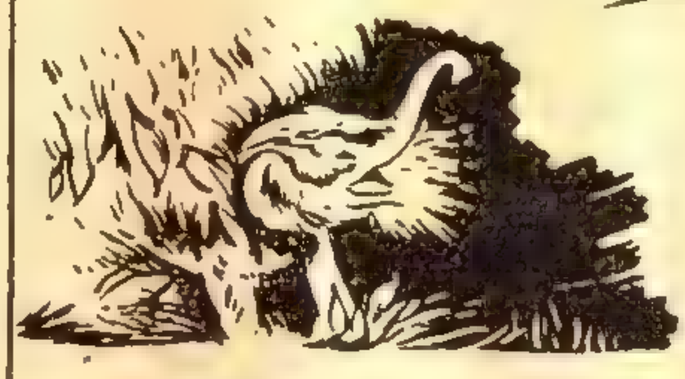

Şakacı Yavru

Fil yavruları çok şakacı olurlar. Yavru fil annesi ile giderken hiç belli etmeden çalıların arasına gizlenir ve sanki canı çok fena yanmış gibi acı acı çığlıklar koparır. Eh, annelik bu... Anne fil de tabiî, hemen fırlayıp deli gibi yavrusunun yardımına koşar. İşte o zaman yavru saklandığı yerden çıkar, annesine tos vurur ve kendince eğlenir. Ama anne, yavrusunu sağ salim görmenin sevinci ile hiç ses çıkarmadan yoluna devam eder.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ **Yarışmamızda dördüncülüğü kazanan masal** ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ÇÖPÇATAN DEDE

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ **Alev Akkor** ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

EVVEL zaman içinde kalbur saman içinde bir Çöpçatan Dede varmış. Yüksek bir tepedeki bir ağacın altına oturmuş, önündeki yığınla çöpü birbirlerinin üzerine koyuyormuş. Bir gün padişahın oğlu, canı sıkıldığından, atı ile dağlara gezmeğe çıkmış. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş, Dedenin bulunduğu tepeye gelmiş. Selâm verip yanında durmuş. Fakat onun ne yaptığına bir türlü akıl erdirememiş. Nihayet dayanamayıp sormuş :

— Baba, bu çöplerle ne yapıyorsun ?

İhtiyar cevap vermiş :

— Bana Çöpçatan Dede derler oğul, herkesin kısmetini birbirine çatarım. Bu işi daha beşikteyken yaparım. Onlar büyüyünce birbirlerini bulurlar.

Şehzade bu işe çok şaşmış ama, bir şey söylememiş. Onu denemek için :

— Baba, demiş, benim kısmetimde kim var söyler misin ?

Çöpçatan Dede elini şakağına koyup şöyle bir düşünmüş, önündeki çöplere bakmış, sonra şehzadeye dönerek :

— Senin kısmetin oğul, demiş, şu karşıki tepenin arkasındaki çoban kulübesindedir. Orada oturan fakir bir ailenin üç ay evvel dünyaya gelen kızı senin kısmetindir. Çöpünüzü biraz evvel çattım.

Genç şehzade bu sözlere fena halde kızmış ama, ihtiyara saygısızlık olmasın diye sesini çıkarmamış. Kendisine teşekkür ederek oradan ayrılmış.

Çöpçatan Dedenin gösterdiği tepeye atını süren şehzade, yolda giderken şöyle düşünüyormuş : «Ben bir şehzade olayım da çoban kızıyla evleneyim, bu olacak şey mi ? Şimdi gider, bir kolayını bulup o kızı öldürürüm, bu dertten de kurtulurum.» Böyle diyerek dört nala tepeyi aşmış, biraz ileride

Alev Akkor

yeşillikler içindeki kulübeyi görmüş, atından inip kapısını çalmış.

Çoban henüz işinden gelmiş dinleniyor, karısı da yemek hazırlıyormuş. Evlerine bir yabancı geldiğini görünce çok sevinmişler, misafiri içeriye almışlar, kendisine güler yüz göstererek buyur etmişler. Misafirin şehzade olduğunu bilmiyorlarmış ama, evlerine gelen pek az olduğundan bu ziyaret onları çok sevindirmiş. Öteden beriden konuşup hoş beş etmişler. Çobanın karısı temiz bir yatak hazırlamış ve şehzadeyi bitişik odaya yatırmışlar.

Bizim şehzade o gece hiç uyumamış. Hep, bitişik odadaki küçük kızı nasıl öldüreceğini düşünmüş. Sabah şafak sökerken çoban kalkıp işine gitmiş, karısı da misafirine süt ikram edebilmek için ahıra yollanmış. Karı kocanın evde olmadıklarını gören şehzade tam fırsat bu fırsattır, diyerek öteki odaya geçmiş, küçük hançerini beşikte mışıl mışıl uyuyan çocuğa saplamış. Ve bir kese altın bırakarak atına binip kaçmış.

Ağıldan dönen kadın çocuğunu ağlar bulmuş. Beşiğe bakınca bir de ne görsün: çocuğun koluna saplanmış bir hançer ve bir kese de altın. Kadın hemen ağlıyarak kocasını çağırmış. Çocuğa saplanan hançeri çekip çıkarmışlar. Bereket versin çocuğun kolunu hafif kesmiş bıçak. Hemen yarayı sarmışlar. Gelen misafirin Hızır Baba, hançeri saplamasını da tılsımı sanmışlar zavallıcıklar. Altınları alarak hemen şehre taşınmışlar. Çocuğun yarası da az zamanda iyi olmuş.

Çoban, eline geçen altınlarla büyük ticaret işleri yapmış. Çok para kazanmış. Sarayın karşısındaki arsayı alarak kocaman bir konak yaptırmış. Memleketin sayılı zenginlerinden olmuş.

Aradan on beş sene geçmiş. Çocuk büyümüş, ayın on dördü gibi bir kız olmuş.

Öte yandan bizim şehzade, babası öldüğü için padişah olmuş. Bir gün has bahçede otururken karşı konağın balkonundaki bizim fakir çobanın kızını görmüş, ona âşık olmuş. Hemen annesiyle dadısını onlara yollamış. Allahın emri, Peygamberin kavliyle kızlarını istemiş.

Şehzade, aradan yıllar geçtiği halde vicdan azabı çekiyormuş. Çünkü gayet iyi huylu imiş. Zamanla milletini sever bir padişah olmuş. Bu yüzden de halk onu çok

ELMA İŞTE MÜKEMMEL BİR MEYVA

ELMA, işte her bakımdan mükemmel bir meyva. Ne avuca sığmıyacak kadar iri, ne de yerken elleri ıslatacak kadar sulu; şekli, rengi, kokusu da ölçülü ve denk. Hiçbir aşırı tarafı yok. Elmanın ağızda gevrek bir dağılışı vardır ki, başka yemişlerde bunu bulamazsınız, hafif ve lâtif tadı ve rayihası da eşsizdir. Yalnız bu kadarı bile bir meyva için yetebilir; halbuki onun bütün meziyet ve kıymeti yalnız ondan ibaret değildir. Elmanın terkibinde fosfor, kalsiyum, potasyum, demir gibi vücudumuzun sağlığı için lüzumlu maddeler vardır; üstelik elmada A, B, C, G vitaminleri de bulunur. Sağlığımız için çok faydalı olan bitki asitleri ile meyva şekeri elmanın besin değerini yükselten maddelerdir. İngilizlerin, «Her gün bir elma yiyen hekime muhtaç olmaz» anlamındaki ata sözleri pek de boş bir lâf olmasa gerektir. Elma kolay hazmolunur ve başka şeylerin hazmini de kolaylaştırır. Barsakların iyi çalışmasına çok yardım eder.

Türkiyemizde gerek tatlı, gerek mayhoş elmaların en iyileri yetisir. Amasya ile Niğde'nin elmaları tatlı elma çeşidinin en makbul olanlarıdır. Sakarya'nın «ferik» adı verilen toparlak değil, uzunca biçimli elmasının da kendisine mahsus pek hoş bir çeşnisi vardır. Son yıllarda bizde başka memleket çeşitlerinden de yetiştirilmeğe başlandı: «kavil (caville) denilen ve dışından, sarı yeşil rengi ile, ayvaya benzeyen mayhoş lezzetli elma bunlardandır.

Elmanın, bilinen meyvaların en eskisi olduğu sanılıyor. Birçok meyvaları insanlar sonradan bulmuşlar ve türetmişlerdir, elmanın ise tâ taş devrinden beri bilinmekte olduğu anlaşılıyor. Zamanca bu kadar gerilere uzayan elma mekânca da çok yaygındır. En soğuk ve sıcak yerler dışında elma ağacı dünyanın her yerinde yetişir. Üzüm gibi bunun da çeşidi pek çoktur: 10.000 kadar.

İşte bu hallerinden olacak ki, elma mitolojide ve masallarda da yer tutmuştur. Biz Türklerin halk geleneklerinde bir «kızıl elma» vardır. Eski zamanda ordularımız için «kızıl elma» yı almak başlıca amaçtı. Kızıl elma en yüksek zafer sembolü idi. Masallarımızda elma çok geçer, bir çoklarının sonu, «gökten inen üç elma» ile biter. Wilhelm Tell'in oğlunun başına konulan da elmadır. Eski Yunan mitolojisinde «Paris'in elması» hikâyesi meşhurdur. Paris adında bir delikanlı kendisine verilen altın elmayı üç kadın Tanrıdan kendisince en güzeli olan Venüs'e sunduğu için ötekiler kıskanıp kızmışlar ve bu yüzden meşhur Trova Savaşları başlamış imiş. Âdem Babamızla Havva Anamızın da Cennette ilk tattıkları meyva elmadır demezler mi?

Sağlam ve kuvvetli olmak, hep öyle kalmak mı istiyorsunuz? Siz de bol bol elma yiyiniz.

---

severmiş. Bizim çoban da böyle iyi padişaha hemen kızını vermiş.

Kırk gün kırk gece düğün yapmışlar. Düğünün ertesi günü sofrada kahvaltı ederlerken padişah kızın kolundaki yara izini görmüş. Bunun ne olduğunu sormuş. Kız da annesinden işittiği gibi, kendisi pek küçükken babasının fakir bir çoban olduğunu, günün birinde evlerine Hızır Baba geldiğini, beşiğin içine bir kese dolusu altın bıraktığını, ancak tılsım olarak beşiğe bir hançer sapladığını, hançerin ucunun da kolunu yaraladığını anlatmış ve gidip sandıkta saklı duran hançeri getirmiş.

Padişah bunu duyunca çok sevinmiş. Olan bitenleri kayınsına anlatarak ondan af dilemiş. Böyle bir cinayeti işlemesine meydan vermediği için de Tanrısına dualar ederek saadet ve huzur içinde ömürlerinin sonuna kadar rahat yaşamışlar.

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine...

(Alev, 12 yaşında İstanbulda oturuyor. Bu masalı annesinden dinlemiş).

AKVARYUMDAKİ BALIKLAR

ÇOCUKLAR sınıf dolabının rafında boş bir akvaryum bulunca çok sevindiler. Pencerenin önüne yerleştirip içine su ve balık koymağı tasarladılar. Ali :

— Bizim bahçemizdeki havuzda bir sürü kırmızı balık var, dedi. Bir kısmını okula getirirsem babam hiçbir şey demez.

Ertesi gün akvaryumu temizliyerek içine su doldurdular. Ali öğle paydosunda evden iki kırmızı balık getirdi. Çocuklar bunlardan birine Cin, öbürüne Top ismini koydular. Cin ötekinden daha hızlı yüzüyordu. Doğrusu ikisi de yeni evlerinden memnun görünüyorlardı. Çocuklar bütün gün sevinç içinde onları seyrettiler.

Ertesi sabah okula geldiklerinde şaşırıp kaldılar. Balıkların ikisi de suyun yüzüne çıkmış, ağızlarını açıp kapayarak sanki hava almağa çalışıyorlardı. Besbelli akvaryumda bir aykırılık vardı. Öğleye kadar aynı halde kaldılar. Öğleden sonra yüzmekten büsbütün kesilerek hafifçe çırpınmağa başladılar.

Üzüntüyle onları seyreden Ali :

— Anlaşılan balıklar hastalandı, dedi. Eve götürüp tekrar havuza koyacağım.

Ertesi sabah çocuklar merak içinde Ali'yi bekliyorlardı. Acaba balıklara ne olmuştu ? Ali geldi ve balıkların düzeldiklerini, havuzda her zamanki gibi güzel güzel yüzdüklerini söyledi. Ayşe :

— Demek kabahat bizim akvaryumdaymış, dedi. Akvaryumda nasıl balık besleneceğini bilmiyoruz. Gelin balıklar hakkında bir iki kitap okuyalım da hatamızı bulalım. Eğer balıkların neden hastalandıklarını anlarsak, Ali, Cin ile Top'u belki geri getirir.

Okul kitaplığında balıklar hakkında birkaç kitap vardı. Bu kitapların birinde dengelenmiş bir akvaryumu elde etmek için ne yapılacağı anlatılıyordu.

Dengelenmiş bir akvaryumda yosun cinsinden su bitkileri de bulunur. Suda yaşayan hayvanlar bitkilerden besin ve oksijen sağlarlar. Buna karşılık bitkiler de hayvanlardan karbon dioksid, sudan da hava alırlar. İşte böyle akvaryuma dengelenmiş denir. Çünkü içindeki balık ve bitkilerin oksijen ve karbon dioksid alış verişleri denkleştirilmiştir.

Balıkların rahat hareket edebilmeleri için de yer geniş olmalıdır. Bir balığın her 25 mm. si için 4,54 litre su lâzımdır.

Balığı koymadan birkaç gün evvel akvaryumun su ile doldurulması lâzımdır. Bu suretle suyun ısı derecesi ayarlanır. Hava kabarcıkları da yok olurlar. Eğer bu hava kabarcıkları balığın puluna ilişirlerse, deri hastalığı yaparlar.

Gölden yahut havuzdan alınan su, musluk suyundan daha iyidir. Kırmızı balık için suyun ısı derecesi 20 c. den fazla olmamalıdır.

Akvaryuma bol miktarda su bitkileri koymak lâzımdır. Su bitkileri oksijen çıkarırlar, suda eriyen bu oksijeni balıklar nefes alırken içlerine çekip dışarıya karbondioksid verirler. Karbondioksid de suda erir. Bitkilerin gelişmesi için de kar-

bondioksid'e ihtiyaçları vardır.

Akvaryumda balık ve su bitkilerinin yanı sıra su salyangozları da çok enteresan ve faydalı hayvanlardır. Salyangozların kabuklarının gelişmesi için kirece ihtiyaçları vardır. Akvaryuma bir parça katı alçı koymakla bu ihtiyaç sağlanır. Salyangozlar suda ve camda yetişen ufacık bitki ve hayvanları yiyerek akvaryumu temiz tutarlar. Bir tutam tuz da hayvanların ve bitkilerin sıhhatli kalmalarına yardım eder.

Dengelenmiş bir akvaryumun çok fazla güneş ışığı almaması lâzımdır. Öyle bir yere koymalı ki, güneşin doğrudan doğruya ışıklarını günde ancak birkaç saat alsın.

Bütün bu usullere dikkat edilse bile akvaryumun tamamen dengelenmesi için bir zaman geçmesi icabeder. Önceleri hayvanî maddelerden yapılmış balık besinleri kullanılmalıdır. Bunlar da ara sıra ve az miktarda verilmelidir.

Muntazam dengelenmiş akvaryumda ufacık bitkiler ve hayvanlar bulunur. Bunlar balıkların besinlerini temin ederler. Akvaryum bir kere dengelendi mi, artık balıklara yiyecek vermeğe lüzum kalmaz.

Çocuklar bunları öğrenince çok sevindiler. Ali, Cin ile Top'u tekrar okula getirdi. Balıklar dengelenmiş akvaryumlarında rahat rahat yaşamağa başladılar.

A. R. B.

Bayrak

Bayrak o erişilmez
En yücelerden yüce
Milletime hayat verir
Dalgalanır gündüz gece.

Bayrak o el sürülmez
Sevgisi sonsuz yüce
Yaşarız gölgesinde hür
Uğrunda ölürüz erkekçe.

Bayrak o düşünülmez
Düşüncelerden yüce
Yüzbinler birden sarılır ona
Birimiz şehit düşünce.

Bayrak o göz kırpılmaz
Vazgeçilmez yüce
Evde, okulda, kışlada, her yerde
Gözbebeğimiz milletce.

Güneş o yurdumuzu ısıtan
Hayat veren hayattan yüce
Onun ışığında çalışır, ekmek yeriz
Kanımız onundur emredince.

Kaybolur dağlar aradan
Denizler çöller yol olur
Sığmayız trenlere, gemilere
Onun ardından yürüyünce.

Bayrak o yurdumuzun güneşi
Ülkelerden, dünyalardan yüce
Dalgalandıkça o eğilmez başımız
Hür yaşarız bu çark döndükçe.

Tarık ORHAN

Su mermeri kolayca kesildiği için eski Mezapotamyalılar bunların üzerlerine kabartma resimler yapmışlardı. Sağdaki kabartmada Asurluların büyük Tanrısı Assur görülmektedir.

Duvarları Resimlerle kaplı Saraylar

BİR Orta - Doğu haritasını gözden geçirirsek asıl kaynakları Türkiyemizde olan iki büyük nehrin güneye doğru uzayıp koca bir ülkenin topraklarını suladıktan sonra birleşerek Basra Körfezine döküldüğünü görürüz. Bu iki nehir Dicle ile Fırat'tır; suladıkları geniş ülkeye de Irak denir.

İşte burada eskiden dünyanın en büyük ve mühim medeniyetleri yaşamış; nüfusu milyonlarla sayılan büyük şehirlerde kudretli hükümdarlar hüküm sürmüştü. Mezopotamya diye adlandırılan bu nehirler arası ülkelerde yaşamış medeniyetlerden ne yazık ki, zamanımıza kadar kalmış bir tek yapı yoktur. Bunun sebebi de bu bölgede pek az taş bulunmasıdır. Bol miktarda balçık bulunduğundan yapılarda, balçıktan yapılmış kerpiç tuğlalar kullanılırdı. Mezopotamyalılar bu yaptıkları tuğlaları Mısırlılar gibi ateşte pişirmezler, sadece güneşte kuruturlardı. Halbuki bugün çocukların sırf oyun olsun diye çamurdan yapıp güneşte kuruttukları elişlerinin kısa bir zaman sonra ufalandığını hepimiz biliriz. İşte güneşte kurutulmuş tuğlalardan yapılan muhteşem şehirlerin yerlerinde şimdi sadece tabiî tepeleri andıran toprak yığınlarının bulunmasının sebebi budur.

Bilmem içinizde ateşte pişmiş toprak işlerinin çok dayanıklı olduğunu bilmeyen var mı? Bunu her halde eski Mezopotamyalılar bilirlerdi; öyle ise neden tuğlalarını pişirmiyorlardı? Bunun sebebi, o memlekette odun ve başka yakacak şeylerin pek az bulunmasıdır. Bununla beraber oralarda bulunan bazı tuğlaların üzerleri resim ve şekillerle süslenmiş ve üst kısımlarının bizim sır dediğimiz cam gibi bir madde ile kaplanmış olduğu görülüyor. Bunlar ateşte pişirilmiştir. Renkli çiniler böyle yapılır. Bu çiniler çok dayanıklı oldukları için şimdi kazılarda toprak altından bol bol çıkmaktadırlar.

O zamanın kıralları kendileri için büyük saraylar, Tanrılar için de mâbetler yaptırdılar. Fakat tuğlalardan yapılan bu binalar güzel olmadıkları için sanatkârlar duvarları, üzerinde kabartma resimler kazınmış su mermerinden levhalarla yahut resimli çinilerle kapladılar. Su mermeri kolayca kesilebilen beyaz, çok yumuşak bir taştır. Sanatkârlar, her bir parçanın üzerinde kabartma resmin bir parçasını hazırlarlar, sonra bunları bir araya getirip büyük resmi elde ederlerdi. Bilmem içinizde renkli taşlardan meydana gelen ve mozaik dediğimiz resim çeşidini bilmeyen var mı? İşte eski Mezopotamyalılar dünyada ilk defa bir çeşit mozaik işçiliğini kul-

KUŞLAR ormanı çok seviyorlardı. Burada doğup, burada büyümüşler, yuva kurmuşlar, yavru çıkartmışlardı.

Bir gün ormana oduncular gelerek ağaçları kesmeğe başladılar. Kuşlar, ağlaşarak oradan oraya uçuşuyor, nereye gizleneceklerini bilemiyorlardı.

Ağaçlar birbiri ardınca gürültü ile yerlere devriliyordu. İşçiler dallarını kesiyorlar, kabuklarını soyuyorlar, sonra onları açılmış kuyulara birer birer dikiyorlardı.

Sık dallar arasından, hayretle bakışan kuşlar birbirlerine :

— Peki ama, dalsız budaksız gömülen bu ağaçlar nasıl büyüyecekler ? diye soruyorlardı.

İşçiler ağaçtan ağaca kalın teller geriyor, bunları beyaz fincanlara bağlıyorlardı.

Kuşlardan biri arkadaşına:

— Şu fincanlara bakın hele, tıpkı ormanda yetişen mantarlara benziyorlar, dedi.

İşçiler, çıplak ağaçların hepsine beyaz fincanlar takıp teller gerdikten sonra çekilip gittiler. Orman tekrar sâkinleşti. Kuşlar beyaz fincanlı ağaçlara merakla bakıyorlardı.

Bir gün serçenin biri gelip bu tellerden birine kondu. Beyaz fincanların üzerine bir yuva kurmağı düşünürken, birden bir sesin :

— Karın ölmüş ! Hemen eve dön ! dediğini duydu.

Serçe derhal yuvasına dön-

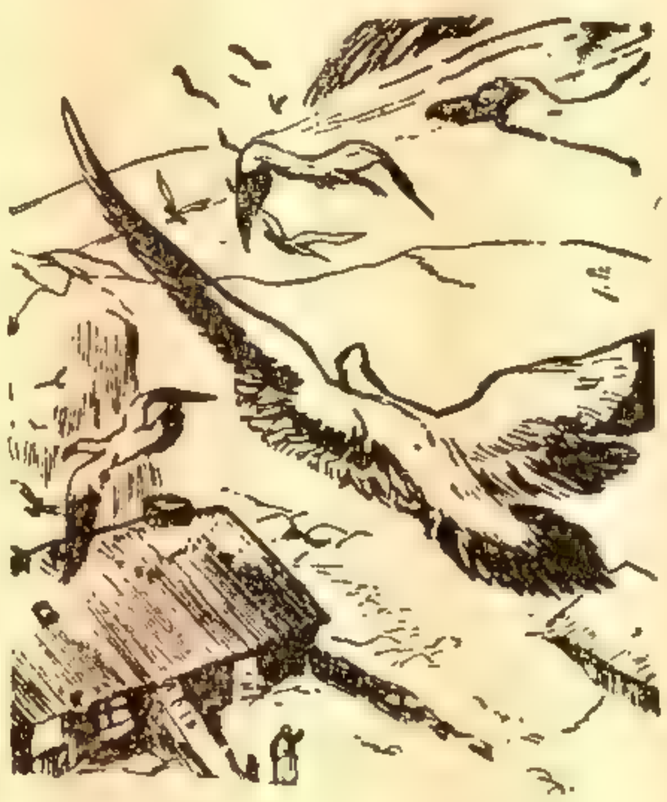

dü, fakat eşini sapasağlam buldu. Bütün kuşları toplıyarak onlara bu olayı anlattı. Ama kuşların hiçbiri serçenin gerçekten böyle bir ses duymuş olacağına inanmadılar, ama, ondan sonra da bu tellere hiç konmadılar.

Bir gün ormana öğretmen puhu kuşu geldi. Kuşlar önce onun büyük burnundan, siyah gözlüklerinden ürktüler ama, sonra alıştılar. Ona:

— Mademki bu kadar bilgilisin, her gün ciltlerle kitap okuyorsun, bu tellerin orman boyunca ağaçtan ağaca niçin gerildiklerini bize anlat bakalım, dediler.

Puhu kuşu gözlüğünü düzelterek :

— Bu mu ? dedi. Bu yeni bir buluştur.

— Nasıl bir buluş ?

— İnsanların yepyeni bir keşfi.

— Neye yarıyormuş bu keşif ?

— Onlar bu teller vasıtasiyle birbirleriyle konuşuyorlar.

— Konuşuyorlar mı ? Nasıl ?

— Nasıl olacak ? Telin bir ucundan söylenen bir söz öteki ucundan duyuluyor.

Kuşlar, sesin bu tellerden nasıl gideceğini bir türlü anlıyamadılar. Hâlâ da ağızla konuşmak varken, insanların neden, teller vasıtasiyle konuşmağa çalıştıklarını anlıyamamışlardır.

---

lanmış insanlardır.

Eski Mezopotamya kabartma ve çinilerinde kıral ve saray adamlarının hayatını gösteren tasvirler bulunur. O zamanlar kıralların ve etrafındakilerin yaptıkları başlıca iki şey vardır : vahşî hayvanları avlamak ve harbe gitmek. Bu sebepten resimler ya av, yahut harb sahnelerini gösterir.

Mezopotamyalı sanatkârlar ön sıranın arkasında duranları göstermek için arkadakileri biraz daha yukarıdan, biraz daha küçük çizmişlerdi. Bu şekilde resimde insanların ve eşyanın yakın veya uzak görünüşüne perspektiv deriz.

Mezopotamya'da yaşayanlar kuvvete ve kuvvetli insanlara çok değer verirlerdi. Kuvvetli insanların da uzun gür saç ve sakalları olduğuna inanırlardı. Bundan ötürü sanatkârlar yaptıkları resimlerde kıralları uzun, kıvırcık saç ve sakallı çizmişler ve kılları tel tel göstermişlerdi.

Hayvan resimlerini de çok tabiî yani hayatta olduğu gibi çizmişlerdi. Resimde önem verdikleri hayvanlar, kuvvetlerinden dolayı, aslanla boğadır.

Mezopotamyalılar, en çok, kenar süslemesinde ustaydılar. Onların desenlerini bugün bile banyo zeminlerinde, hollerde, resmî binalardaki çinilerde kullanmaktayız.

Ayhan Birand

HAYVAN DOSTLARI

Duglas Kico

Çetin Hekimoğlu

Nalan Volgan

Meriç Uzunsoy

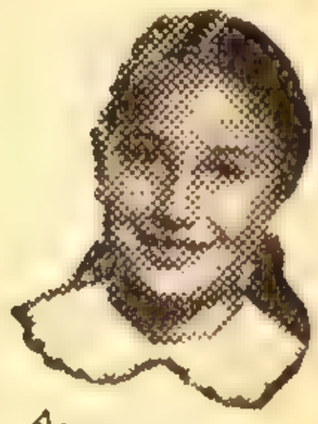

Ayşe Sunal

İzak Odulvo

Candan Koray

Ayten Çoruh

Cenap Gümüş

Onhan Tunca

İlhan Sırvan

Yavuz Hekimoğlu

Feriha Orman

Anna Mari Kesecioğlu

Ü Y E O L U N U Z

Sevgili kardeşler, Hayvanları Koruma Derneğine siz de üye olunuz. Merkezi Ankarada bulunan bu Dernek, hayvanları seven bütün kardeşleri ücretsiz üye yazıyor. Bunun için : Üç fotoğraf, okulunuzun adı ve bulunduğu yer, sınıf ve numaranız, hayvanlara şimdiye kadar ne gibi yardımlar ve iyilikler yaptınız ? Bunları bir mektupla şu adrese bildiriniz :

Hayvanları Koruma Derneği _ Tuna Caddesi No : 19, Yenişehir — Ankara

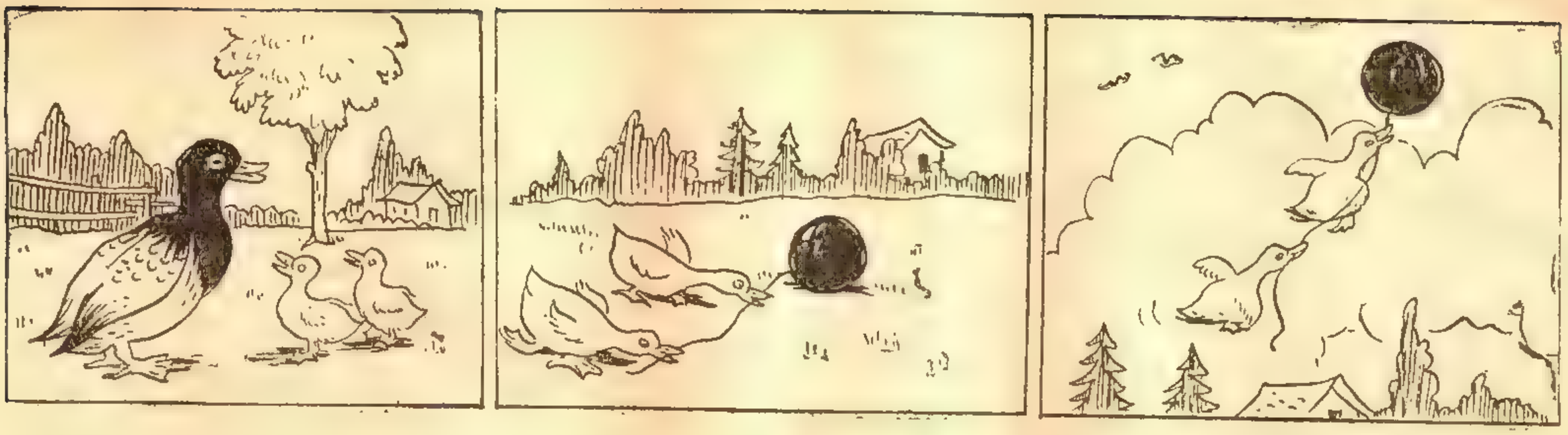

GÜLELİM

SOYADI

Küçük Cevat, annesine sordu :

— Anne, fare nedir, sıçan nedir ?

— İkisi de birdir yavrum.

— Ha, biri demek soyadı !..

★

EN ÇOK SOKULAN HAYVAN

Öğretmen — İnsana en çok sokulan hayvan hangisidir ?

Öğrenci — Sülük !...

★

O YAZMAMIŞ

Sözlü tarih imtihanında sert bir öğretmen Osman'a sordu :

— Söyle bakalım, dikili taşın üzerindeki yazıyı kim yazdı ?

Erol korkarak cevap verdi :

— Vallahi efendim, ben yazmadım !..

★

At sırtında giden bir adam yol kenarında bir köpek görür. Köpek adama :

— Günaydın, der ve yoluna devam eder. Adam şaşırıp kendi kendine :

— Köpeklerin konuştuğunu da ilk defa işitiyorum diye söylenirken at başını yana çevirip :

— Ben de öyle, der.

★

NERDEN ÖĞRENMİŞ ?

Afrikadaki yerli kabilelerden birinin reisi kısa bir ziyaret için Londraya gider. Kendisini hava alanında gazeteciler karşılarlar. İçlerinden biri :

— Sayın reis uçuş rahat mıydı ? diye sorar.

Reis evvelâ garr, gırr, hırr gibi acaip sesler çıkardıktan sonra mükemmel bir İngilizceyle :

— Evet çok rahat bir yolculuk yaptım, der.

Diğer suallere de aynen ilkinde olduğu gibi önce tuhaf sesler çıkararak sonra kusursuz İngilizcesiyle cevaplar verir. Şaşkına dönen gazeteci :

— Reis, bu kadar düzgün İngilizceyi nereden öğrendiniz ? diye sorar.

Öteki yine bir sürü hırıltıdan sonra şu cevabı verir :

— Kısa dalga Londra radyosundan.

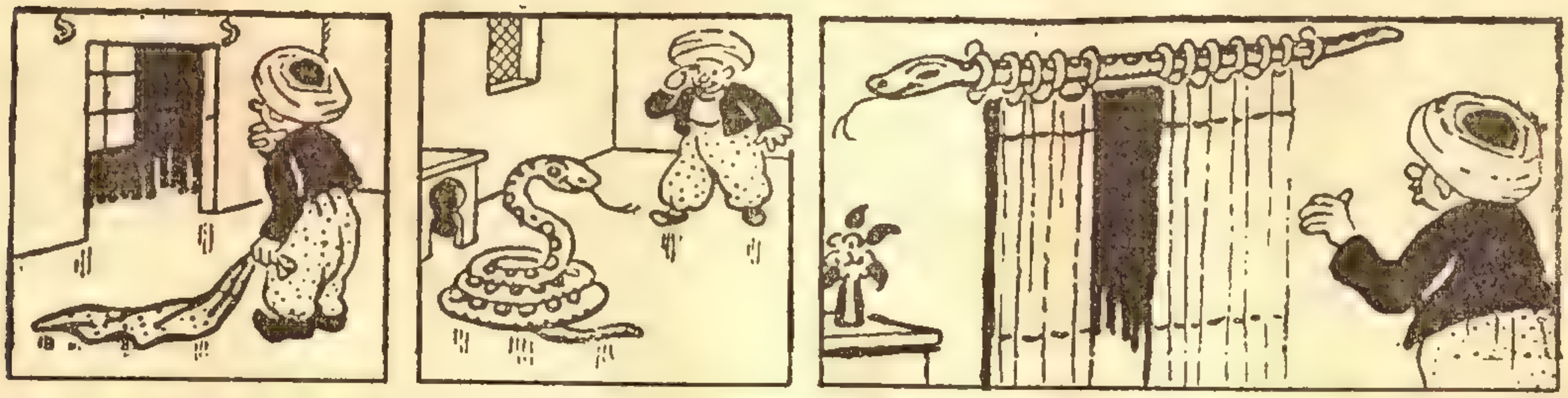

BİLMECE BULMACA...

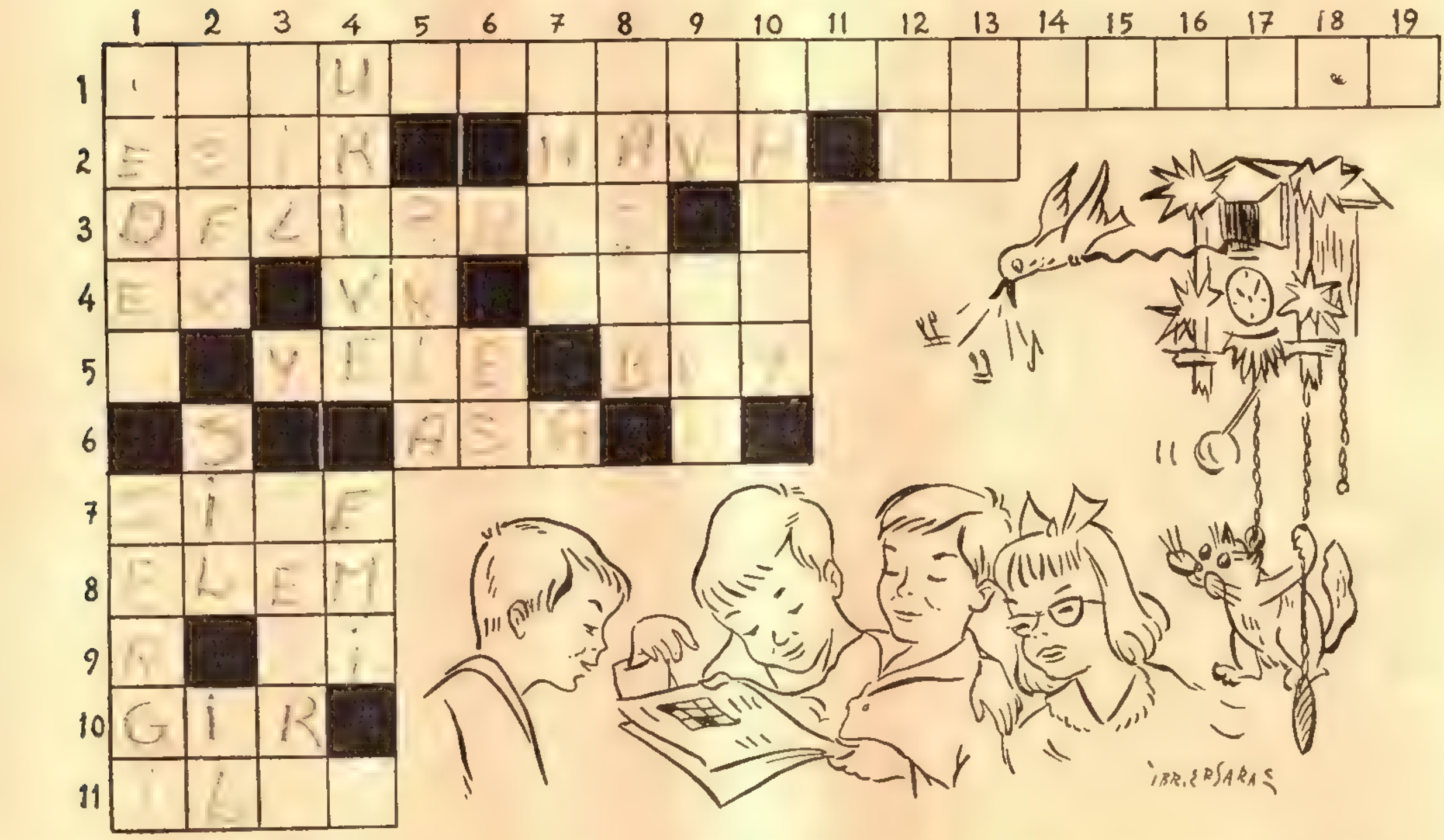

Soldan sağa :

1 — Atatürk'ün çok kıymetli bir sözü
2 — Tutsak, gök, son harfimiz
3 — Aklından sakat olan
4 — Yuva, arasına (A) gelirse uçurum, oyuncakların yapıldığı madde
5 — Aslanın saçı, bay
6 — Baston
7 — Göğüs
8 — Üzüntü
9 — Bir nota
10 — Dışardan içeri geç
11 — Yolla

Yukarıdan aşağıya :

1 — Sual, serilen şey
2 — Bir kız ismi, ıslak bir şeyi kurula, vilâyet
3 — Uzaklık ölçü birimi, düz yazıya
4 — Başına (S) gelirse komşu bir devlet, olur mu ?
5 — Namusla
6 — Rüzgâra emir
7 — Başına (S) gelirse bir bitki
8 — Kirli değil

(Bu bilmeceyi Nâzan Enön Kardeş hazırladı).

★

BİLMECELER

K. L.

Yukarıdaki (K) ile (L) harflerinin arasına 7 defa zin adı çıksın.

ayrı ayrı harf koyarak, 7 tane başka başka kelime yapınız.

★

RUN - RA - SE - Lİ - İS
KA - NİZ - KÖ - KEN
DE - DE

Yukarıdaki heceleri öyle birleştirin ki üç vilâyetimizin adı çıksın.

★

Yukarıdaki şekilde bir ok görüyorsunuz. Bu ok, başka bir ok işaretiyle ikiye bölünmüş... İlk bakışta okun iki parçası birbirine eşit değil gibi görünüyor ama aslında eşittir, ok işaretleri gözünüzü aldatmaktadır.

Yeni çıkan «Pullarla Türkiye» serisinden bir kaç pul

Damgalı ve damgasız Pullar

1.Damgasız pullar : Postada damgalanmamış ve arkaları zamklı olan bütün pullar bu bölüme girerler. Böyle pullarla yapılan damgasız koleksiyonlar çok gösterişli ve zengin olur. Koleksiyondaki damgasız pulların zamkları ıslanmamış olmalıdır. Bunun için damgasız pullarınızı sakın yıkamayınız.

2. Damgalı pullar : Kullanılarak üzerine posta damgası vurulmuş olan pullar da bu bölüme girerler. Damgalı pulları toplamak çok daha kolaydır. Bunların birçoklarını zarfların, paketlerin üzerlerinden çıkarabilirsiniz. Damgasız pul koleksiyonu yapanlar eski pulların bazılarını ancak damgalı olarak bulup koleksiyonlarına koyarlar. Koleksiyonun damgasız veya damgalı olması pek önemli değildir; her ikisi karışık da olabilir. Önemli olan nokta, pulların sağlam ve temiz, serilerinin eksiksiz olmasıdır.

Her gün elinize geçen zarfların üzerindeki damgalı pulları da çıkararak saklayınız. Bu çıkarma işi şöyle yapılır : Pulları önce yapışık olduğu kâğıtla beraber etrafından kesip çıkarınız. Sonra, iki tabağın içine ılık su koyarak pulları tabaklardan birinin içine atınız. 10 _ 15 dakika bekleyince, pulların kâğıtlardan kendi kendine ayrıldığını göreceksiniz. Ayrılmayanları da parmağınızla ayırarak ikinci tabağın içine atınız. Bu işleri yaparken çok dikkatli olmanız lâzımdır. Çünkü ıslak pullar çok kolaylıkla yırtılabilir. İkinci tabaktan çıkardığınız pulları düz bir gazete üzerine sıralayınız, üzerine başka bir gazete örterek birkaç tane de kitap koyunuz. Böylece pulları muntazam bir şekilde kurutmuş olursunuz. Yıkayıp temizlediğiniz pulları çeşit çeşit ayırınız. Aynı cins puldan 100 tanesini üst üste koyarak ince bir kâğıtla sarıp, yapıştırınız. Fazla pullar bu şekilde ufacık paketler halinde saklanır.

M. Yankı

BİR YAZ GEÇTİ

Bir yaz geçti,
Tozu dumana katarak
Kavun karpuz yüklü
Bir yaz geçti.
Bütün iştihalar tetikteydi;
Ağaçlar kolum kanadım kadar benim
Deniz anam babam kadar iyiydi.

Bir yaz geçti yanıbaşımızdan
Dişimizden, tırnağımızdan
Alı al, moru mor
Nefes nefese bir yaz geçti.

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

Çiçeklerin Gelini

YÜZYILLAR önce Çin'in en güzel illerinden biri olan Kanshü'de, bir dere kenarında fakir bir aile oturuyordu. İhtiyar karı kocanın Alhoe adında biricik kızlarından başka kimseleri yoktu. Genç oğullarını bir balık avında kaybetmişlerdi.

İyi bir Çin terbiyesi alan güzel Alhoe, ancak elini yüzünü yıkadıktan sonra, annesinin babasının yanına gelirdi. Bakışlarını dizlerinin hizasına indirerek onlara kutsal kaynaktan aldığı iyi suyu bir midye kabuğu içinde sunardı. Akşamları hasır serme ödevi Alhoe'nindi. Güler yüzlü, sessiz hareketleriyle Alhoe küçücük bir periyi andırıyordu .

Köyün tatlı tatlı şırıldayan deresiyle renk renk çiçekleri, insanlardan uzak yaşıyan Alhoe'nin en candan arkadaşlarıydı. Çiçeklerle konuşur, ince parmaklariyle böcekleri temizlerdi. Alhoe her sabah Çiçek Tanrısına dua etmeyi unutmazdı.

Eski bir Çin efsanesine göre, Çiçek Tanrısı, bir yıldan uzun süren ve bütün çiçekleri yakıp kavuran kuraklıkla savaşırken güneş ve rüzgârla çarpışmak zorunda kalmış. Yenilince, ceza olarak, gökten kovulmuş, kudretini kaybetmiş. Güzel olduğu kadar temiz yürekli bir kız Çiçek Tanrısına acıyacak olursa cezası affedilecekmiş.

Alhoe, bir gün koyunlarını otlatırken farkına varmadan evinden epeyce uzaklaştı. Çıktığı çayırda garip giyinmiş bir takım insanlar ve birkaç uzun araba gördü. Arabalarda kafesler içinde şimdiye kadar hiç görmediği hayvanlar vardı. Alhoe birkaç dakika bunları hayretle seyretti. Sonra utanarak, koyunlarını geriye çevirdi, evinin yolunu tuttu. Ama küçücük, pembe tüylü bir maymun önünden sıçrayarak türlü maskaralıklar yapıyor Alhoe'yi yolundan alıkoyuyordu.

Küçük kız güneşin batmakta olduğunu görünce içine bir korku düştü. Hızlı hızlı yürümeğe başladı. O anda ağaçların arasından çıkan ihtiyar bir kadınla bir sürü üstü başı yırtık çocuk Alhoe'nin yolunu kestiler, onu biraz ilerdeki çadırlarına doğru sürüklediler. Zavallı kız, ne kadar yalvardıysa da çingeneler onu bırakmadılar. Alhoe'ye kendilerinin giydikleri renkli paçavralardan verdiler ve bir daha da yanlarından ayırmadılar. Böylelikle Alhoe bu cambaz çingenelerle yıllarca memleket memleket dolaştı.

Genç kız, zamanla, artık anavatanına dönemiyeceğini anladı, yeni hayatına yavaş yavaş alıştı. Çingeneler, bu güler yüzlü, çalışkan kızı kendilerindenmiş gibi seviyorlardı.

Yıllar geçti. Bir kış günü çingeneler soğuk, karlı bir memlekette konakladılar. Sert iklime alışmamış olan Alhoe çok ağır bir hastalığa yakalandı. Güzelliği söndü, yüzünün parlaklığı kayboldu, zarif vücudu çöktü...

Arkadaşları, bütün bildikleri ilâçlarla büyüleri denedikleri halde bir şey yapamadılar. Yolda onlara sadece yük olan Alhoe'den kurtulmağa karar verdiler. Bir gece, ölmek üzere bulunan genç kızı yoldan biraz ötede dere kenarına, çimenler üzerine yatırıp uzaklaştılar.

Ertesi gün, güneşin ilk ışıklarıyla uyanan Alhoe, kendini yeşillikler, tek tük fışkıran çiğdem ve menekşeler arasında bulunca, birdenbire canlandı, iyileştiğini hissetti. Sanki eski, küçük Alhoe oluvermişti.

Eğilerek dereden bir avuç su alıp içti. Birden gözüne tam derenin kenarında çıkmış iri beyaz bir yaban gülü ilişti. Bir sümüklüböcek yapraklarını kirletmişti. Alhoe hemen yanına koştu, böceği yere attı. Dereden aldığı su ile yaban gülünün yapraklarını usul usul yı-

— Sonu 49. sayfada —

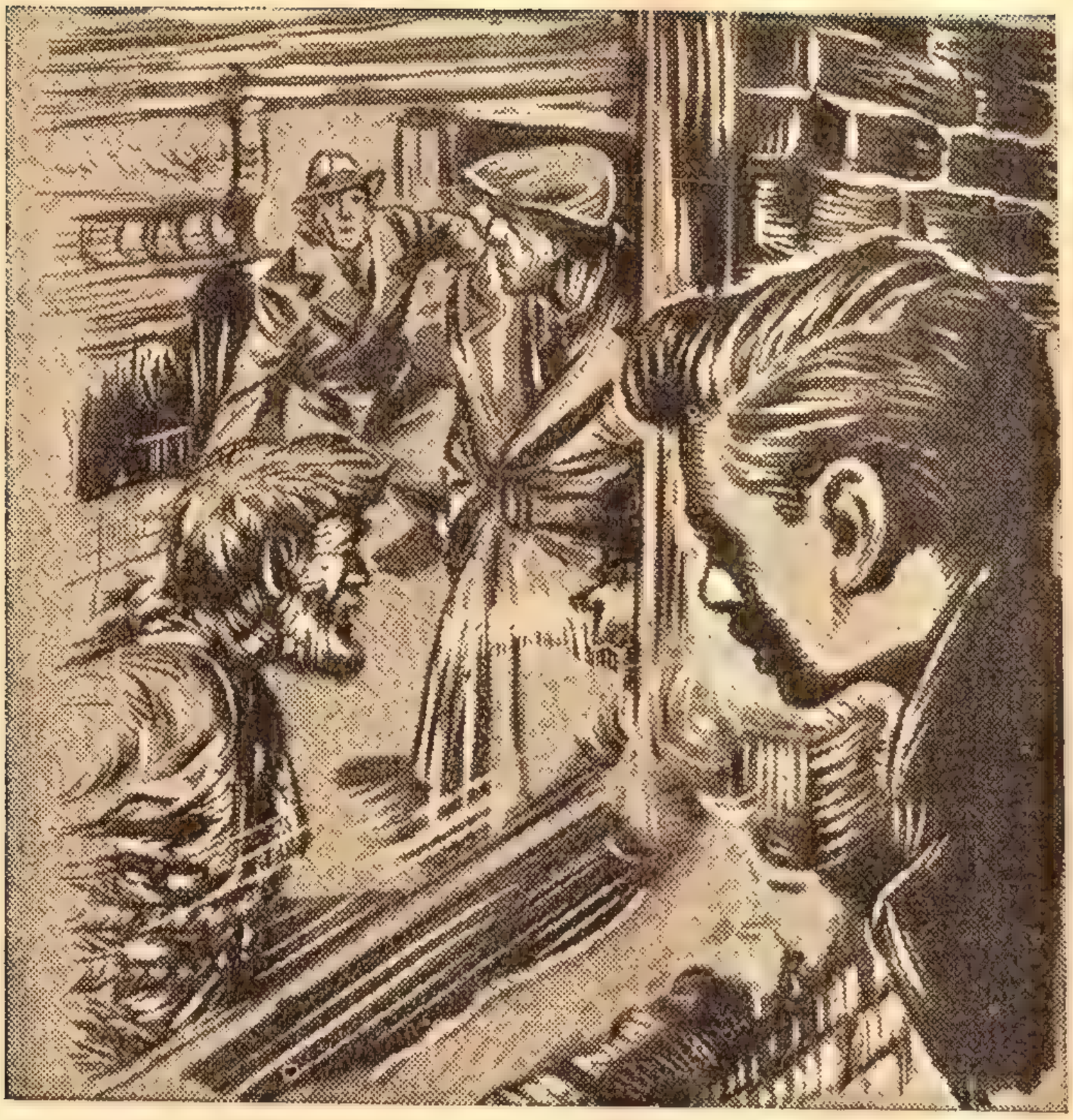

DAĞ EVİNİN ESRARI

TAŞLI yolda giderlerken Mehmet'in bisikleti gürültülü bir sesle takırdamağa başlayınca, Ayşe :

— Arka lâstiğin delindi, diye seslendi. Hava kaçırıyor !

Mehmet bisikletten inip arka lâstiğe baktı.

İki kardeş bütün gün dağlarda gezinmişler, eve geç kalmışlardı. Mevsim sonbahar olduğu için hava erkenden kararmağa başlamıştı. Mehmet düşünceli düşünceli başını salladı :

— Yanımda tamir takımım yoyk, dedi. Hava da kararıyor.

O sırada kulakları sağır eden bir gürültü oldu. İki kardeş çalılar arasından korku ile aşağıda uzanan vâdiye baktılar. Mehmet :

— Her halde taş ocaklarında dinamit patlatıyorlar, dedi. Haydi sen hızlı adımlarla doğru eve git, olanları anlat. Ben de bir saate kadar gelirim.

Ayşe üzüntü ile ağabeysine :

— İmkânı yok, ben seni bu ıssız yerde tek başına bırakamam. İkimiz de yürürüz.

— O zaman annem merakdan deliye döner. Ben dağın tepesindeki kısa yoldan kestirme giderim. Şimdilik hoşça kal !...

İki kardeş ayrıldılar. Dağın tepesine yakın ağaçların içinde küçük bir kulübe vardı. Bu kulübede ihtiyar ve cimri bir adam yaşıyordu. O kadar az para harcardı ki, kasabanın bakkalı ihtiyarın sadece ekmek ve suyla yaşadığını söyler dururdu.

İki kardeş birbirlerinden ayrıldıktan sonra Mehmet bisikletini alıp dağa tırmanmağa başladı. Neşesini kaybetmemek için kendi kendine ıslık çalıyordu. Bir bardak sıcak çaya öyle de ihtiyacı vardı ki... Bir zaman sonra tepeye ulaştı ve kestirme yoldan, ağaçların arasından yürüdü. Az ötede ihtiyar cimrinin kulübesinin damı görülüyordu.

Biraz daha yaklaşınca kulübenin önünde güzel bir otomobil gördü. Hemen yanına giderek camdan içerisine baktı. Arabada kimse yoktu, kapıları kilitliydi. Kendi kendine :

— Çok tuhaf, diyerek başını kulübeye doğru çevirdi.

Lâmbaları ışıl ışıl yanıyordu. Halbuki ihtiyarın hava kardıktan sonra hiç lâmba yakmadığını bilmiyen yoktu. Acaba bu değişikliğin sebebi neydi ? Belki de zavallı hastalanmış, birisi görüp gelir ümidiyle lâmbalarını yakmıştı. Mehmet merakla kulübeye yaklaştı. Birden kulağına kaba bir ses geldi.

— Eh, ihtiyar, söyle bakalım, altınlar nerede ? Doğru cevap vermezsen sonra pişman olursun.

Mehmet yan pencereye yanaşarak usulca içeriye baktı. Gördüğü manzaradan dehşet duydu. Tüyleri diken diken oldu. Oda karmakarışıktı. İhtiyarın saçı sakalına karışmış, bir iskemleye bağlanmıştı. Önünde yağmurluk giymiş iki adam duruyordu. Adamlardan biri :

— Buralara bir yere sakladığını biliyoruz, dedi. Bulana kadar arayacağız. İyisi mi bir an önce yerini söyle, bizi fazla uğraştırma !...

İhtiyarın gözleri kızgınlıktan kıpkırmızı olmuştu. Adamlara :

— Öyleyse hiç durmayın, arayıp bulun, dedi.

— Elbette bulacağız, ne sanıyorsun. Biz böyle şeylere alışkınız.

İkinci adam yan odaya geçti. Mehmet duvara sürtünerek odanın penceresine süzüldü. İçeriye baktı. Adam eğilmiş bacanın içini eliyle yokluyordu. Birden :

— Hey Salih, buraya gel ! Paraları buldum, diye bağırdı.

Ağır bir kutuyu kucakladığı gibi yan odaya geçti. Mehmet haydudun alaylı sesini işitiyordu.

— Hepsi de hemen hemen aynı yere saklarlar. Ya baca deliği, ya da gevşek bir döşeme tahtası, yahut ta şilte arası. Haydi Salih yürü gidelim. İşimiz tamam.

Mehmet, adamların ön kapıdan çıkarlarken bisikletini görmemeleri için dua etti. Sonra nefesini tutarak bekledi. Ayak sesleri yavaş yavaş taş yolda uzaklaştı. Mehmet usulca evin köşesini dönerek kapıyı yokladı. Kilit açıktı. Bir anda içeri koştu. İhtiyarın iplerini çözdü. Adamcağız hemen haydutların peşinden gitmek istiyordu. Mehmet :

— Yanlarında silâhları vardır, dedi. Hem arabayı takip edemeyiz. En iyisi şehre gidip polise haber verelim.

Fakat daha sözünü bitirmeden bir arabanın yaklaşan sesini duydular. Mehmet kendi otomobillerinin sesini çok iyi tanıdığı için hemen fırladı. Yolun kenarına koştu. Elini kolunu sallamağa başladı. Neyse ki farların ışığında onu görebildiler. Araba durdu. Babası :

— Sen misin Mehmet ? O kadar geç kaldın ki, meraktan yollara düştük, dedi.

Mehmet bir an içinde olup bitenleri babasına anlattı. İhtiyarı da arabaya alarak haydutların peşinden ilerlemeğe başladılar. Birkaç kilometre gittikten sonra yolun kenarında bir otomobil gördüler. İki adam çömelmiş, ellerindeki aletlerle tekerlek tamir ediyorlardı. Mehmet arabayı da adamları da derhal tanıdı. Babası fren yapıp onların yanında durdu.

— Bir yardımda bulunabilir miyiz ? diye sordu.

— Çok teşekkür ederiz ama, yardıma ihtiyacımız yok.

Bu sırada ihtiyar :

— Biz size yardıma gelmedik ki, dedi.

Haydutlar sesi işitince bir anda şaşkınlıktan ne yapacaklarını şaşırdılar. Korkudan ellerindeki aletleri yere attılar. Allahtan Mehmet'in babası ne olur ne olmaz diye yanına bir tabanca almıştı. Adamlar seslerini çıkarmadan teslim oldular. Bir saat sonra da polis karakolundaydılar.

Bütün olup bitenlerden sonra o gece gürül gürül yanan ateşin önünde sıcak çaylarını içerlerken Mehmet:

— İyi ki bisikletin lâstiği patladı, dedi. Babası :

NUSRET

Pul Müessesesi

nin

tertip ettiği

İkramiyeli Pul Zarfları

her kitapçıda bulunur.

İKRAMİYELİ PUL ZARFLARI

Sizi pul biriktirmeye alıştıracaktır.

★

Müessesemiz her çeşit pul ve malzemeleriyle hizmetinizdedir.

Teşvikiye, Göksu Pasajı No. 12, Maçka

— Ya haydutların lâstiğinin patlamasına ne denir? dedi.

Sonra ocağın başında çayını içmekte olan ihtiyara dönerek:

— Bu geceyi bizde geçireceksin, sabahleyin doğruca Yapı ve Kredi Bankası'na gidip paralarını yatırırız. Orada paran emniyetle saklanır. Üstelik hem faiz alırsın, hem de bankanın zengin ikramiyelerine katılırsın.

İhtiyarın yüzü neşe içinde parlıyordu:

— Çok teşekkür ederim. Ama her şeyden önce bu gözü açık evlâda bir hediye vereceğim.

Yanında duran tahta kutuyu açıp on altın seçti, Mehmet'e uzattı:

— Bunları al ama, sakın benim yaptığım gibi bacanın içine saklama emi, dedi.

Herkes kahkahalarla gülüyordu.

19. Sayfadaki (Kim Biliyor?) un cevapları.

1. İzmir Vilâyetinin kaza merkezi Kuşadası,

2. Portekizce (Şaka şekli: kendi dilleri ile),

3. Dört. Karadeniz Ereğlisi (Zonguldak), Karaman Ereğlisi (Konya), Marmara Ereğlisi (Tekirdağ), Ereğli köyü (İzmit körfezi: Kocaeli),

4. Yardımcı genel dil olmak üzere icadedilmiş yapma bir dildir,

5. XIX. asrın son yılıdır,

6. Sultan Ahmet Meydanında Bizans devrinde Mısır'dan getirilip dikilmiş olan Dikilitaş İsa'dan önce 2. bin yıl,

7. Yapı ve Kredi Bankası,

8. III. Ahmet zamanında sadrâzam,

9. Doğan Sigorta,

10. Körüklü ve borulu büyük çalgı,

Hediyelik Kitaplar

Doğan Kardeş Yayınevinin çıkarttığı hediyelik güzel kitapları gördünüz mü? Birinci hamur kalın kâğıda basılmış, renkli resimlerle süslenmiş, bez cildi olan bu kitapları okuyucularımız pek beğenmişlerdir.

Bu seride çıkan kitaplar şunlardır:

1 — Don Kişot
2 — Andersen'den Masallar
3 — Masal Bahçesi
4 — Hayvan Hikâyeleri
5 — Binbir Gece Masalları
6 — Dede Korkut Masalları
7 — 12 Büyük Adam

Her kitap 10 lira, Kitapçılarda ve Doğan Kardeş mağazalarında bulabilirsiniz.

ÇİÇEKLERİN GELİNİ

(Başı 46. sayfada)

kadı.

Genç kız eski neşesini bulmuştu. İnce, titrek sesiyle anavatanının şarkısını söyliyerek dere boyunca yeşil, yumuşak, renk renk çiçeklerle bezenmiş çimenlikte yürümeğe başladı. İki yanında baş döndürücü kokular yayan, dünyanın en güzel çiçekleri canlı bir duvar gibi sıralanmışlardı.

Yol gittikçe daraldı. Nihayet iki ucu bir noktada birleşti. Burada, görülmemiş güzellikte bir yaban gülü ağacı yükseliyordu. Tek bir çiçeği vardı. Yaprakları tıpkı insan yüzüne benziyordu. Yaban gülünün göbeğinin ışıltıları genç kızın sanki içine işlemişti. O anda bütün yeryüzü sevinçle doldu. Böcekler, kuşlar Çiçek Tanrısı ile temiz yürekli Alhoe'nin düğününün şerefine en güzel şarkılarını söylediler.

O vakitten beri o yer, Çinliler için kutsal olmuştur. Rüzgâr, fırtına nedir bilmeyen bu sâkin köşecikte, her yıl o gün bayram yapılır. Akın akın gelen Çinliler, sabah açıp gece solan harikulâde çiçekleri seyrederlerken çiçekler kadar narin, onlar kadar temiz ruhlu Alhoe'yi hatırlarlar.

★

NAUTİLUS

(Başı 7. sayfada)

de idi. Vazifelerinin önemini iyice kavrıyorlar ve zevkle iftiharla çalışıyorlardı.

Geçen asırda okuyucularını hayretler içinde bırakmış olan Jules Verne şimdi dünyaya tekrar gelebilseydi asrımızın birçok cihetlerde onun hayallerini hayli geride bırakan fen ve teknik başarıları karşısında belki de hepimizden çok hayranlık duyardı.

A. B.

Prens ve Hâkim

BEŞİNCİ Henry İngiltere tahtında gelmiş geçmiş kıralların en cesuruydu. Hayatı boyunca pek çok zaferler kazandı. Fakat gençliğinde çok vahşî ve kavgacı idi. Aşağı tabakadan gençlerle arkadaşlık eder, onlarla birlikte türlü türlü yolsuzluklar yapardı.

Bir defasında arkadaşlarından biri işlediği bir suçtan dolayı yüksek mahkemede yargılanıyordu. Hâkim genci suçlu görerek hapse mahkûm etti. Fakat o sırada mahkemede bulunan Prens hükmü işitince çok fena hiddetlendi. Hâkime kabaca muamele ederek arkadaşını serbest bırakmasını emretti.

«Bir Prensin arkadaşı âdî insanların gittiği hapse giremez.» dedi, «Benim sözüm kanundan da üstündür.»

Hâkim :

«Prens olman bence bir şey değiştirmez» dedi, «kıralın hâkimine ne cesaretle böyle muamele ediyorsun ? Adaleti daima yerine getirmiye and içtim. Hiçbir zaman sözümden dönmiyeceğim.»

Prens bunu işitince büsbütün hiddetlenerek gürültü etmeğe başladı. Hâkim ona sesini kesmesini ihtar etti. Bu söz üzerine Prens kürsüye saldırdı ve hâkime bir tokat attı.

İşte o anda hâkim polislere Prensi yakalayıp hapse götürmelerini emretti.

«Bunu, bana zarar verdiği için değil, mahkemenin şerefini kırdığı için yapıyorum.» dedi.

Sonra Prense dönerek :

«Delikanlı, bir gün sen de kıral olacaksın» dedi, «şimdiden kıralın kanunlarına karşı gelirsen, yarın, öbür gün halkın sana itaat etmesini nasıl beklersin ?»

Prens bu sözleri duyunca çok utandı. Hâkimi selâmlıyarak sessizce polisleri takib etti.

Prensin babası olan kıral bu hâdiseyi işitince şöyle dedi :

«Kanunun hükümlerini zorla yerine getiren böyle bir hâkimim olduğu için çok bahtiyar bir insanım.»

Birkaç yıl sonra genç Prens tahta oturdu ve taç

giydi. Halk saygı ziyaretine geldi. Gençliğinde onun haşarılığını bilenler kıral olarak nasıl hareket edeceğini merak ediyorlardı. Gelenlerin arasında eski arkadaşları da vardı. Kendilerini kıralın gözdesi olarak görüyorlardı. Fakat yanılmışlardı. Kıral onlara yüz vermedi ve iyi birer insan olmadan hiç birini yanına koymıyacağını söyledi.

Hâkim de yeni kırala saygı ziyaretine geldi. Belki de işinden atılacağını sanıyordu. Fakat hayatında her zaman doğruluğu ve hakkı koruduğu için hiçbir vicdan rahatsızlığı duymuyordu. Ama o da yanılmıştı. Kıral onu nezaketle karşıladı. Verdiği ders için birkaç defa teşekkür etti. Şerefli mevkiinde ölünceye kadar kalacağını bildirdi.

«Eğer benim de bir oğlum olur, size karşı, benim gençliğimde yaptığım gibi, o da küstahça hareket ederse, gene cesur, vefakâr ve sadık bir hâkim olarak hareket edin» dedi, «memleket ancak böyle insanların, doğru hareketleriyle rahat ve huzur içinde yaşar.»

ACAYİP BİR PARA

Yap adasında, değeri büyük, garip bir para kullanılır. Bunlar, çevresi altı ayak genişliğinde, ortası delik, değirmen taşlarına benzeyen kocaman taşlardır. Yap zenginleri bunları evlerinin önüne dizerler.

★

FİLİN ZEKÂSI

Bundan birkaç yıl önce, meşhur avcılardan biri, hortumu yaralı bir filin, akan kanı dindirmek için, hortumunu balçığa daldırdığını, sonra da ağaç yapraklariyle pansıman yaptığını görmüştür.

AVCI DAYININ MACERALARI

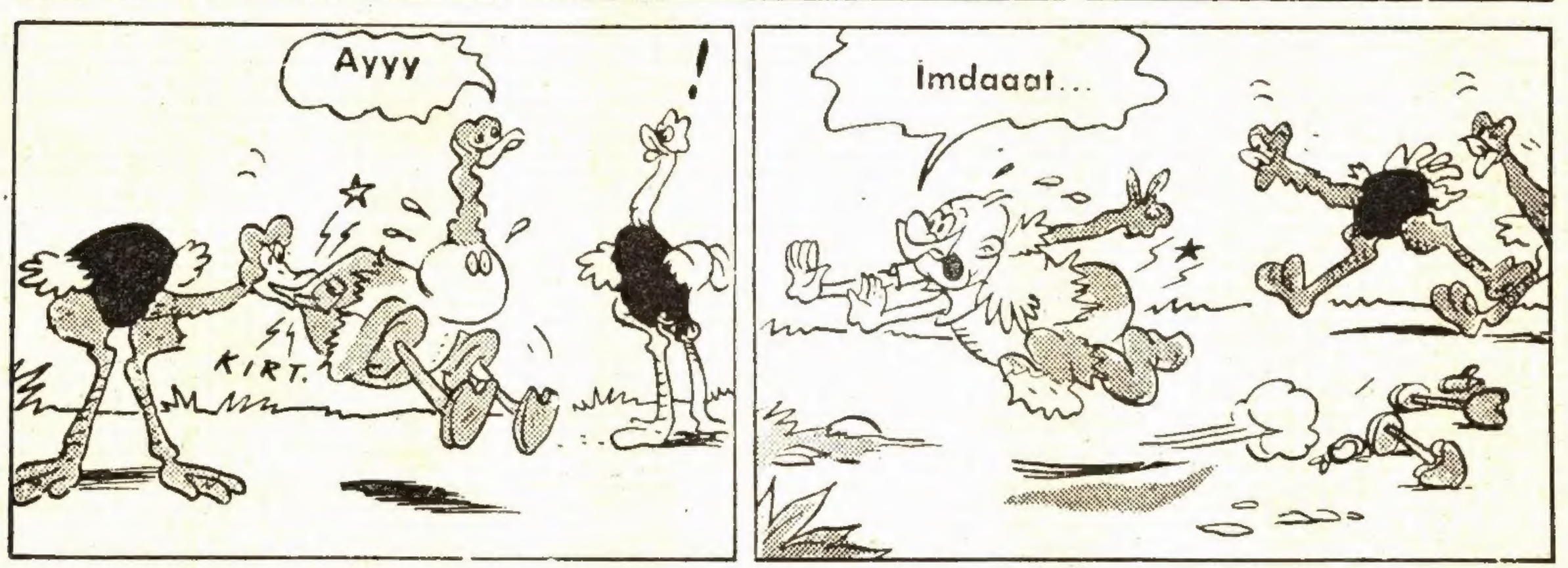

NASREDDİN HOCA

İBR. ERSARAÇ

Hocamızın aklına gene bir fikir doğdu : Sabah erkenden alıp bir bakraç yoğurdu; gitti göl kenarına.

Başladı yoğurdu sulara saçmağa. Dursun Çoban görünce bu hali...

... Sordu : Hayrola, Hoca Emmi, balıklara yoğurt mu adadındı yoksa ?

— Hayır, Dursun, adamadım, Göle maya çalıyorum ben. Dursun şaşaladı :
— Aman Emmi, dedi, göl maya tutar mı, hiç ?
— Tutmaz oğlum, tutmaz, ama ya bir de tutacağı tutuverirse...